Ազգ
Azg
armenian daily

31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2001 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 198 (2402)

Աֆղանստանը կռմբակոծվի նաեւ ռամադանի ընթացքում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը գտնում է, որ Աֆղանստանում թալիբների օբյեկտների ռմբակոծությունները պետք է շարունակվեն նոյեմբերի 17-ին մուսուլմանների համար սրբազան Ռամադան ամսվա սկսվելուց հետո էլ։

Պակիստանն ԱՄՆ-ից կստանա մեկ միլիարդից ավելի դոլար

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Միացյալ Նահանգները մտադիր են տնտեսական օգնություն ցույց տալ Պակիստանին ավելի քան մեկ միլիարդ դոլարի չափով, «Ազատություն» ռադիոկայանին հաղորդել է ԱՄՆ պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչ Ռիչարդ Բաուչերը։

ԱԶԱՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ

Բեն Լադենը փորձել է Հեյդար Ալիեւից քիմիական եւ կենսաբանական զենք ստանալ

Հաղորդում է BBC-ն

Իսլամական ահաբեկչական խմբավորումների եւ Ադրբեջանի իշխանությունների համագործակցությունն սկսվել է 1990-ական թթ. սկզբներին՝ ղարաբաղյան պատերազմի տարիներին։ Առաջին շփումները ցանկալի արդյունք չտվեցին։ Հավատակից մահմեդական եղբայրներին օգնելու նպատակով Ադրբեջան ժամանած մոջահեդները գլխովին ջախջախվեցին ղարաբաղյան բանակի կողմից, տասնյակ ահաբեկիչներ ձերբակալվեցին։

1993 թ. ամռանը, երբ Նախիջեւանի խորհրդարանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը եւ Ադրբեջանի վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովը իշխանությունը զավթեցին ժողովրդավարական ճանապարհով նախագահ ընտրված Աբուլֆազ Էլչիբեյից, իսլամական ահաբեկչական խմբավորումների եւ Ադրբեջանի իշխանությունների համագործակցությունը մտավ որակական նոր փուլ։ Արդեն 1997-ին այդ խմբավորումները ենթակառույցներ էին ստեղծել Ադրբեջանի տարածքում եւ հիմնականում գործում էին բարեգործական կազմակերպությունների անվան տակ։ Այդ համագործակցության արդյունքում իսլամականներն օգտագործելով Ադրբեջանի տարածքը՝ զենք եւ զինամթերք էին առաքում Ռուսաստանի դեմ կռվող չեչեն ահաբեկիչներին, Ադրբեջանի տարածքը դարձել էր Աֆղանստանից եւ արաբական մի շարք երկրներից Չեչնիա թափանցելու տարանցիկ ճանապարհ։ Բնականաբար, Հեյդար Ալիեւի իշխանությունը դրա դիմաց ստանում էր ֆինանսական աջակցություն։

Երեկ BBC հեռուստակայանը հաղորդեց, որ աշխարհի թիվ մեկ ահաբեկիչ եւ 2001 թ. Նյու Յորքի եւ Վաշինգտոնի ահաբեկչությունների կազմակերպման մեջ մեղադրվող սաուդցի Ուսամա բեն Լադենն իր գլխավորած «Ալ Ղաիդա» կազմակերպության էմիսարների միջոցով փորձել է Հեյդար Ալիեւից ձեռք բերել քիմիական եւ կենսաբանական զենք։ BBC-ն չմասնավորեցրեց, թե համագործակցության արդյունքում հաջողվե՞լ է բեն Լադենին ձեռք բերել քիմիական եւ կենսաբանական զենք։

Ռ. Հ.

«Ադրբեջանցիները պաշտպանում են չեչենների ազգային-ազատագրական պայքարը»

ԲԱՔՈՒ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ադրբեջանական ժողովուրդը պաշտպանում է չեչեն ժողովրդի ազգային ազատագրական պայքարը։ «Զերկալոյի» հաղորդմամբ, այդ մասին հայտարարել է Միլի մեջլիսի պատգամավոր, Ադրբեջանի ժողովրդավարական կոնգրեսի նախագահ Իսա Ղամբարը։ Պատգամավորն ընդգծել է, որ Ադրբեջանը պետք է հարգանքով վերաբերվի չեչեններին, որոնք հարկադրաբար հեռացել են մշտական բնակության վայրից։ «Անվայել հարձակումները չեչեն փախստականների նկատմամբ հակասում են հյուրընկալության կովկասյան սկզբունքներին», հայտարարել է Ի. Ղամբարը։

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Այսօր Երեւան կժամանի Ռումինիայի նախագահ Իոն Իլիեսկուն

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հրավերով հոկտեմբերի 31-ին երկօրյա պաշտոնական այցով Հայաստան կժամանի Ռումինիայի Հանրապետության նախագահ Իոն Իլիեսկուն։ Ռումինիայի նախագահի պաշտոնական այցը Հայաստան պետք է կայանար հոկտեմբերի 8-9-ը, սակայն հետաձգվեց՝ սեպտեմբերի 11-ին ԱՄՆ-ում իրականացված ահաբեկչության հետեւանքով միջազգային իրադրության փոփոխության առնչությամբ։

Ռումինիայի նախագահին Հայաստան այցի ընթացքում կուղեկցեն նախարարներ, Նախագահի խորհրդականներ, պաշտոնատար այլ անձինք։ Այցի շրջանակում Հայաստան կժամանեն նաեւ մի խումբ գործարարներ եւ լրագրողներ։

Նույն օրը ՀՀ Նախագահի նստավայրում տեղի կունենա բարձրաստիճան հյուրի դիմավորման պաշտոնական արարողությունը, որից հետո կկայանա Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Իոն Իլիեսկուի առանձնազրույցը։ Այնուհետեւ նախագահների մասնակցությամբ տեղի կունենան ընդլայնված կազմով հայ-ռումինական բանակցությունները, կստորագրվեն մի շարք երկկողմ փաստաթղթեր։

Օրվա երկրորդ կեսին Ռումինիայի նախագահը կայցելի Ազգային ժողով, ուր հանդիպում կունենա ԱԺ նախագահի, տեղակալների, մշտական հանձնաժողովների նախագահների, խմբերի ու խմբակցությունների ղեկավարների հետ։

Պաշտոնական այցի երկրորդ օրը Իոն Իլիեսկուն կայցելի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, հանդիպում կունենա Ամենայն հայոց կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդի հետ։ Ռումինական պատվիրակությունը կայցելի նաեւ Մեծ եղեռնի հուշահամալիր, Ռումինիայի նախագահը ծաղկեպսակ կդնի 1915 թ. զոհերի հուշակոթողին եւ կմասնակցի ծառատունկի արարողությանը։

Երեւանի պետական համալսարանում Իոն Իլիեսկուն հանդիպում կունենա ուսանողների եւ պրոֆեսորա-դասախոսական կազմի հետ։

Այցի շրջանակում Ռումինիայի նախագահի գլխավորած պատվիրակությունը կայցելի նաեւ Ազգային պատկերասրահ, Հայաստանում Ռումինիայի դեսպանություն։

Նոյեմբերի 1-ի երեկոյան ՀՀ նախագահի նստավայրում ճանապարհման պաշտոնական արարողությունից հետո Ռումինիայի Հանրապետության պատվիրակությունը կմեկնի Հայաստանից։

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ
ՄԱՄԼՈ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Ալիեւը Իրանին է մեղավոր համարում այդ երկիր իր չկայացած այցի համար

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հեյդար Ալիեւը պաշտոնական Թեհրանին մեղադրում է սեպտեմբերի 17-18-ը Իրան ծրագրված իր այցը խափանելու մեջ։

Ինչպես գրում է ադրբեջանական «525-րդ» թերթը, այդ մասին Ադրբեջանի նախագահը հայտարարել է Բաքվում Իրանի դեսպան Ազեդ Հաաայի հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ։ Ըստ Ադրբեջանի նախագահի, իր այցի չկայանալու պատճառը իրանական կողմի անպատրաստակամությունն էր երկու երկրների միջեւ բարեկամության եւ համագործակցության պայմանագիր ստորագրելու եւ երկու նախագահների համատեղ քաղաքական հայտարարություն անելու հարցում։ Ալիեւը նշել է, որ ադրբեջանական կողմը նախօրոք ներկայացրել էր պայմանագրի իր տեքստը, սակայն սեպտեմբերի 15-ին Թեհրանը հայտարարել է, որ իր կողմից փաստաթուղթը պատրաստ չէ։ Իրանի դեսպանն իր հերթին նշել է, որ բոլոր նշված հարցերը կարելի էր կարգավորել Ադրբեջանի արտգործնախարարի Թեհրան այցելելու ժամանակ։ Ալիեւը հայտարարել է, որ իր այցելությունն Իրան կարելի է կազմակերպել բարեկամության եւ համագործակցության վերաբերյալ նոր պայմանագրի եւ համատեղ դեկլարացիայի տեքստի համաձայնեցման դեպքում։

Թուրան գործակալությունը հաղորդում է, որ ադրբեջանական կողմը պահանջում է տեքստերում ներառել երկու երկրների ինքնիշխանությունը եւ տարածքային ամբողջականությունը հարգելու, ինչպես նաեւ երկու երկրների հարաբերություններում ռազմական ուժի կիրառումից հրաժարվելու սկզբունքները։ Բացի դրանից, ադրբեջանցիները պահանջում են ներառել նաեւ Կասպից ծովի նկատմամբ վերահսկողության ոլորտների վերաբաժանումը միայն խաղաղ բանակցությունների միջոցով իրականացնելու մասին կետ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

907-ի վերամշակումը լուրջ մտահոգության առիթ է տալիս

Ամերիկայի Հայ դատի կոմիտեի կոչը

Ամերիկայի Հայ դատի կոմիտեն 907 հոդվածի փրկության կոչով դիմել է հայ համայնքի ներկայացուցիչներին, որպեսզի վերջիններս իրենց ընտրած կոնգրեսականների միջոցով կարողանան առնվազն որոշակի ուղղումներ մտցնել բանաձեւի լեզվական շարադրանքում։ Ինչպես հայտնի է, անցյալ չորեքշաբթի Կոնգրեսը պետքարտուղարության բացահայտ ճնշման պայմաններում համաձայնեց վերաշարադրել Ադրբեջանին օգնության սահմանափակումներ ընդգրկող 907 հոդվածը։ Այժմ սենատորների եւ Ներկայացուցիչների պալատի անդամներից կազմված հանձնախումբը համատեղ քննարկում է նախկին եւ նոր բանաձեւերի միջեւ եղած լեզվական տարբերությունների հարցը։ Վերջնական տարբերակը պատրաստ կլինի այսօր՝ հոկտեմբերի 31-ին, կամ վաղը՝ նոյեմբերի 1-ին։

Հայ դատի կոչը հանձնախմբի ուշադրությունը հրավիրում է հատկապես այն կետերի վրա, որոնք հստակ չեն շարադրված եւ բաց են ամենատարբեր մեկնաբանությունների համար։ Ներկա տեսքով բանաձեւն, օրինակ, չի նախատեսում Կոնգրեսի վերահսկողության պատասխանատվությունը՝ դրանով իսկ նսեմացնելով օրենսդրական այդ մարմնի արտոնությունները։ Բանաձեւում չի նշված նաեւ, որ Ադրբեջանը չի կարող օգտագործել Մ. Նահանգների այդ օժանդակությունն ընդդեմ Լեռնային Ղարաբաղի։ Ըստ Հայ դատի գրասենյակից ստացված լրատվության, Լեռնային Ղարաբաղը չի ընդգրկվել այնտեղ պետքարտուղարության պահանջով։ Ասացվում է, որ, ճիշտ է, Ադրբեջանը չի կարող օգտագործել այդ ուժային օժանդակությունն ընդդեմ Հայաստանի, բայց կարող է օգտագործել Ղարաբաղի դեմ։ Դրանով արդյոք Մ. Նահանգները չե՞ն ցանկանում հասկացնել, որ դեմ չէ Ադրբեջանի նախաձեռնած նորանոր հարձակումներին։ Բացի այդ, «Մ. Նահանգների կամ նրա կոալիցիոն գործընկերների զինված ուժերի մարտունակությունն ապահովող» օժանդակություն ցուցաբերելու հատվածում հստակեցված չեն զենքի տեսակներն ու «կոալիցիոն գործընկերներ» հասկացությունը։ Դա հնարավորություն չի՞ ստեղծի արդյոք թուրքական զինված ուժերի ներկայությունն ապահովելու ադրբեջանական հողում։ Հստակեցված չէ նաեւ «ընդդեմ ահաբեկչության» հասկացությունը, որը կարող է սատարել Ադրբեջանի վերջերս սկսած այն քարոզչությանը, թե պատերազմելու է «Ղարաբաղի ահաբեկիչների» դեմ։

Այնպես որ, ինչքան էլ որոշ շրջանակներ փորձեն մեղմացնել կատարվածի բացասական նշանակությունը, հստակ է մի բան, որ հոդվածի վերամշակումը լուրջ մտահոգության առիթ է տալիս։

ԱԶԳ

ընթացիկ

Երեկ Երեւանում մեկնարկեց «Քաղաքացիական եւ զինվորական իշխանությունների փոխհարաբերությունները ազգային անվտանգության ծրագրման գործընթացում» թեմայով սեմինարը ՀՀ պաշտպանության նախարարության եւ անվտանգության հարցերով ուսումնասիրությունների Ջորջ Մարշալի անվան եվրոպական կենտրոնի կազմակերպմամբ:

ՍԵՄԻՆԱՐ

Հայաստանը չունի ազգային անվտանգության վերաբերյալ փաստաթուղթ

Եռօրյա միջոցառումը, ինչպես նշվեց բացման արարողությանը, նպատակ ունի խթանելու մեր երկրի պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության քաղաքականությունների ժողովրդավարացումը՝ քննարկումներում ընդգրկելով պետական գերատեսչությունների, ոչ կառավարական կազմակերպությունների լայն շրջանակ:

Սեմինարի սկզբում, «Ժամանակակից մարտահրավերները ու ՀՀ-ում ազգային անվտանգության ծրագրման գործընթացը» թեմայով իր ելույթում ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար Արթուր Աղաբեկյանը նշեց, թե մեր երկիրն առայժմ չունի ազգային անվտանգության վերաբերյալ ամբողջական փաստաթուղթ եւ հույս հայտնեց, որ այդ սեմինարը կլինի դրա հայեցակարգի մշակման առաջին փուլը:

Պրն Աղաբեկյանը Մարշալի անվան կենտրոնից ժամանած հյուրերին, ՀՀ-ում մի շարք դեսպանությունների ներկայացուցիչներին, հայ 45 քաղաքացիական եւ զինվորական ոլորտների ներկայացուցիչներին ընդհանուր գծերով պարզաբանեց ՀՀ ազգային անվտանգության փաստաթղթի հնարավոր հայեցակարգը:

Պաշտպանության փոխնախարարը նշեց, թե Հայաստանը բացառիկ երկրներից է, որ չունի ազգային անվտանգության ներքին սպառնալիքներ, դրանք բացառապես արտաքին են: Այս առումով պրն Աղաբեկյանը շեշտեց Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի գործոնները: Պաշտպանության փոխնախարարը վստահեցրեց, որ եթե Ադրբեջանը պատերազմ հայտարարի ԼՂ-ին, այդպիսով պատերազմ կհայտարարի Հայաստանին:

Ինչ վերաբերում է Թուրքիային՝ «Հայաստանը շատ խնդիրներ ունի այդ երկրի հետ: Բայց մենք բազմիցս հայտարարել ենք նրա հետ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու, սահմանները բացելու անհրաժեշտությունը, ինչն անարձագանք է մնում Թուրքիայի կողմից»:

Հիշեցնելով Ռուսաստանի հետ մեր ռազմավարական գործընկերությունը, ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում Հայաստանի համագործակցությունը «Երկխոսություն հանուն խաղաղության» ծրագրով՝ պրն Աղաբեկյանը հավաստեց, թե Հայաստանը խաղաղ համագործակցության կողմնակից է տարածաշրջանում եւ աշխարհում: «Մենք անընդունելի ենք համարում նոր բաժանարար գծերի անցկացումը»:

Հայեցակարգի հաջորդ կարեւոր կետերի շարքում ելույթ ունեցողն առանձնացրեց հակաահաբեկչական պայքարի համար տարածաշրջանային միասնական մարմնի ստեղծումը: Այս զեկույցից հետո հրավիրյալները բաժանվեցին փոքր խմբերի, որոնցից յուրաքանչյուրում հայ մասնակիցների հետ խորհրդատվական կարգով աշխատելու է անվտանգության հարցերով եվրոպական կենտրոնից ժամանած մեկ հյուր: Սույն կենտրոնը գործում է ԱՄՆ-ի եւ Գերմանիայի միջեւ համաձայնագրով 1994-ից: Հիմնադրվել է 1992-ին ԱՄՆ պաշտպանության նախարարի հրամանագրով՝ նպատակ ունենալով անվտանգության հարցերով ուսումնասիրություններ անել, կոնֆերանսներ կազմակերպել:

Լ. Գ.

ՀՈԳԵՎՈՐ ԿԱՊԵՐ

Գարեգին Բ կաթողիկոսին շնորհվել է Ուկրաինայի «Իշխան Յարոսլավ Իմաստուն» 5-րդ աստիճանի շքանշան

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 2001 Թ.: Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին Ուկրաինայի Հանրապետության նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հոկտեմբերի 2-ի հրամանագրով շնորհվել է Ուկրաինայի «Իշխան Յարոսլավ Իմաստուն» 5-րդ աստիճանի շքանշան:

Շքանշանը Վեհափառ հայրապետին շնորհվել է հայ-ուկրաինական հոգեւոր կապերի զարգացման եւ միջեկեղեցական կապերի ամրապնդման գործում ունեցած նշանակալի ավանդի համար:

Հոկտեմբերի 29-ին, այցելելով Սբ. Էջմիածին, շքանշանը Ամենայն հայոց հայրապետին հանձնեց Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն: Ինչպես նշեց դեսպանը, Ամենայն հայոց հայրապետն առաջին հոգեւոր առաջնորդն է, որ պարգեւատրվում է Ուկրաինայի պետության այս շքանշանով:

«Իշխան Յարոսլավ Իմաստուն» պետական շքանշանը հաստատվել է Ուկրաինայի նախագահի կողմից 1995 թ.: Այն տրվում է Ուկրաինայի եւ այլ երկրների պետական բարձրաստիճան, ինչպես նաեւ անվանի հասարակական ու հոգեւոր գործիչների:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ

Հայաստանում է Նիդեռլանդների պատվիրակությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր երկօրյա պաշտոնական այցով Հայաստան ժամանեց Նիդեռլանդների ֆինանսների նախարար Խերրիտ Զալմի գլխավորած պատվիրակությունը: Պատվիրակության կազմում ընդգրկված են Նիդեռլանդների գլխավոր գանձապետ Ս. վան Դայքհաուզենը, Հայաստանի, Վրաստանի, Մոլդովայի եւ Ուկրաինայի գծով գյուղատնտեսական խորհրդատու տկն Ի. ֆոն դե Ֆրույտը, Նիդեռլանդների խորհրդարանի անդամ Լ. Ս. ֆոն դայքը, այլք:

Այցի շրջանակներում պատվիրակության անդամները հանդիպումներ կունենան ՀՀ նախագահի, վարչապետի, կառավարության մի շարք անդամների՝ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի, պետական եկամուտների, արդյունաբերության եւ առեւտրի, էներգետիկայի, գյուղատնտեսության նախարարների, Կենտրոնական բանկի նախագահի հետ: Պատվիրակությանը կընդունի Ամենայն հայոց Գարեգին Բ կաթողիկոսը:

Պաշտոնական հանդիպումների ընթացքում, հոկտեմբերի 31-ին, կնքվեն ֆինանսական եւ տնտեսական համագործակցությանը եւ ներդրումների խրախուսմանն առնչվող համաձայնագրերը, կստորագրվեն երկու երկրների միջեւ «Կրկնակի հարկումը բացառելու վերաբերյալ» համաձայնագիրը եւ հուշագիր «2002-2003 թթ. տեխնիկական եւ ֆինանսական համագործակցության» վերաբերյալ: Նույն օրը պատվիրակությունը կմեկնի Հայաստանից:

Հեռահաղորդակցության նոր տեսակ

Հայաստանում կառաջարկի ռուսական ընկերությունը

Որ Ռուսաստանը որոշակի հետաքրքրություն է սկսել դրսեւորել Հայաստանի հեռահաղորդակցության բնագավառի նկատմամբ, վերջերս լրացուցիչ անգամ փաստարկվեց: Ռուսաստանի մամուլի նախարարի այցելությունից, «Տիեզերական կապ» ընկերության ներկայացուցիչների այստեղ իրենց ծառայություններն առաջարկելուց հետո Հայաստանում իր գործունեությունը սկսեց ռուսական «Լանռուսինվեստ» ընկերությունը: Վերջինս հայկական «Տրանսնետ» ընկերության եւ երկու ֆիզիկական անձանց հետ հիմնադրեց հայ-ռուսական «Զվեզդա» համատեղ ձեռնարկությունը:

«Լանռուսինվեստը» հայտնի է որպես խոշոր հոլդինգային ընկերություն, որի գործունեության տեսակներից են մեքենաշինական արտադրությունը, գիտահետազոտական խմբերը, նավթային բիզնեսի կենտրոնը, ավտոսպասարկման եւ հյուրանոցային բիզնեսը, ինչպես նաեւ հեռահաղորդակցության ոլորտը եւ ինտերնետը:

«Զվեզդան» համակարգչային հեռահաղորդակցության շուկա է մուտք գործում նոր առաջարկություններով: Այսպես կոչված ինտելեկտուալ IP հասույց հեռախոսային ապարատի եւ հասույց IP ուղղորդիչի միջոցով հնարավոր է միանալ ցանկացած համակարգչային հանգույցի, որը ելք ունի դեպի ինտերնետ:

Դրա շնորհիվ անհրաժեշտություն չի լինում միանալու տեղական ավտոմատ հեռախոսակայանին (ԱՀԿ): Ինչպես նշեց ընկերության գործադիր տնօրեն Վարդան Համբարձումյանը, այդպիսով ապահովվում է բարձրորակ կապ, երաշխավորվում խոսակցության գաղտնիությունը: Բանն այն է, որ խոսակցությունը կատարվում է թվային ձեւով եւ առանձին փաթեթների տեսքով: IP ուղղորդիչը հնարավորություն է տալիս միջքաղաքային եւ միջազգային հեռախոսային խոսակցություններ ունենալ միաժամանակ՝ չորս սովորական հեռախոսային սարքերից: Իսկ IP հեռախոսից զանգելը մյուս նմանատիպ հեռախոսին, ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ երկրից դուրս, հնարավոր կլինի ընդհանրապես անվճար դարձնել: Սպասվում է, որ անհրաժեշտ սարքավորումները Հայաստան կբերվեն մինչեւ տարեվերջ: Սկզբնական շրջանում, որն ընդգրկում է համակարգչային հեռախոսակցային համակարգի ծավալումը, նախատեսվում է ներդնել 470 հազ. դոլար (1 տարվա ընթացքում): Հետագայում այդ թիվը կավելանա 1 մլն դոլարով: Ընկերության գործադիր տնօրենը հատուկ ընդգծեց, որ բոլոր աշխատակիցները ընտրվելու են մրցույթով: Մինչեւ 2002 թ. նախատեսվում է 50 աշխատատեղ ստեղծել:

Բնական է, հարց է առաջանում, հեռահաղորդակցության նոր ծառայությունը չի՞ բախվի «Արմենտելի» մենաշնորհին: Չէ՞ որ շատ այլ ընկերություններ այդ պատճառով չեն կարողանում մուտք գործել Հայաստան: Այս հարցին Վարդան Համբարձումյանը բացասական պատասխանեց: Նա նշեց, որ «Զվեզդան» բացառապես համակարգչային տեխնոլոգիաներով է զբաղվելու: Այսինքն՝ դա այն ոլորտն է, որն ընդգրկված չէ «Արմենտելին» տրամադրված լիցենզիայում:

Բացի հեռահաղորդակցության ոլորտից, «Լանռուսինվեստը» պատրաստվում է ներդրումներ կատարել նաեւ այլ ոլորտներում՝ հյուրանոցային բիզնեսում եւ արտադրության մեջ: Ընկերությունը նպատակ ունի Հայաստանում արտադրել այսպես կոչված ինքնատաքացվող ուտեստներ եւ ըմպելիքներ:

Հայաստանին առնչվող այլ ծրագրեր են սպասվում նաեւ Մոսկվայում: Մասնավորապես ՀՀ դեսպանատանը կից նախկին հյուրանոցում նախատեսվում է հայ-ռուսական առեւտրի տուն ստեղծել: Մեկ այլ նախագիծ է առեւտրի կենտրոնի ստեղծումը, որտեղ կվաճառվեն հայկական հուշանվերներ, աուդիո եւ տեսանյութեր, գրքեր եւ հայկական արտադրության սննդատեսակներ:

Անշուշտ, վերոնշյալները դեռեւս ծրագրեր են, որոնց կյանքի կոչելն անցնելու է բազմաթիվ դժվարությունների միջով:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«Արմենտելը» սպասում է տնօրենին

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ արդարադատության նախարարությունը երեկ հայտարարություն էր տարածել, ըստ որի ՀՀ կառավարությունը «Արմենտել» համատեղ ձեռնարկությանը հրավիրում է 60-օրյա բանակցությունների՝ բոլոր վիճելի հարցերը քննարկելու եւ լուծման ուղիներ որոնելու համար: Ձեռնարկության հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից ասացին, որ հիշյալ հայտարարությունը ուղարկվել է «Արմենտելի» գլխավոր գործադիր տնօրեն Ն. Յորղուլասին, որը ներկայումս գտնվում է Հունաստանում, եւ սպասում են նրա պատասխանին: Տնօրենը Հայաստան կվերադառնա նոյեմբերի 2-ին:

ԱԷԿ-ում նորից գործադուլի սպառնալիք

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայկական ԱԷԿ-ի աշխատակիցները պահանջում են կայանի ղեկավարությունից լիովին մարել աշխատավարձի պարտքերը, սպառնալով հակառակ դեպքում գործադուլ հայտարարել, ինչը կտապալի նոյեմբերի 5-ին նախատեսված կայանի վերագործարկումը: ՀԱԷԿ-ի աշխատողները աշխատավարձ չեն ստացել այս տարվա մայիսից: Ինչպես հայտնի դարձավ հավաստի աղբյուրներից, օրերս կայանի որոշ ստորաբաժանումներ ստացել են երկու ամսվա աշխատավարձ: Սակայն այդ հանգամանքը չազդեց կոլեկտիվի որոշման վրա՝ նախքան ՀԱԷԿ-ի վերագործարկումը պահանջել ամբողջությամբ վճարել պարտքերը:

Ազատ Արշակյանի դատի օրը դեռ որոշված չէ

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ազատ Արշակյանի դեմ հարուցված քրեական գործը կքննվի Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատավոր Ռուբեն Ներսիսյանի նախագահությամբ: Այս մասին հայտնեցին դատարանից: Նույն աղբյուրից տեղեկացրին նաեւ, որ դատավարության սկսվելու օրը դեռեւս չի նշանակված: «Անկախության բանակ» հասարակական կազմակերպության վարչության անդամ, Հայաստանի Քրիստոնեա-դեմոկրատական միության նախկին նախագահ, ՀՀ առաջին գումարման Գերագույն խորհրդի եւ առաջին գումարման Ազգային ժողովի պատգամավոր Ազատ Արշակյանը մեղադրվում է ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 232 հոդվածի առաջին մասով՝ ապօրինի զենք-ռազմամթերք պահելու մեջ: Արշակյանը չի ընդունում մեղադրանքը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

տեղական

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ «Սյունիք» ակումբը 10 տարեկան է

Ռամկավար Ազատական կուսակցության հիմնադրման 80-ամյա եւ ՀՌԱԿ-ի հիմնադրման 10-ամյա հոբելյաններին ի հավելումն կուսակցությունն օրերս տոնեց եւս մի հոբելյան, որը նույնպես ՀՌԱԿ-ի պատմության կարեւոր էջերից է: Եւս մի վկայություն, որն ապացուցում է այս կուսակցության կառույցների ամուր եւ մնայուն լինելը: Խոսքը վերաբերում է Գորիսում ճիշտ 10 տարի առաջ հիմնված ՀՌԱԿ «Սյունիք» ակումբին: Հիմնադրման 10-ամյակը հանդիսավորությամբ նշելու եւ արդյունավետ գործունեության համար ակումբին հուշամեդալ հանձնելու նպատակով Գորիս էին մեկնել ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամներ Գառնիկ Հովակիմյանն ու Մհեր Մելիք-Բախշյանը: Մինչ հանդիսավոր միջոցառման սկիզբը, որ պիտի տեղի ունենար Գորիսի մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոնում, վերջիններս անցկացրին նորագիր անդամների երդմնառության արարողություն ու հանձնեցին նրանց անդամակցության տոմսերը:

Այնուհետեւ սկսվեց բուն միջոցառումը, որը «Սյունիք» ակումբի ատենապետ Էդիկ Ստեփանյանը կազմակերպել էր ամենայն բծախնդրությամբ: Նախ նշենք, որ միջոցառմանը մասնակցելու եւ ՀՌԱԿ-ի հետ այս գողտրիկ հոբելյանը նշելու հրավեր էին ստացել ոչ միայն քաղաքային իշխանությունները, այլեւ [...] շարք կուսակցությունների տեղի մասնաճյուղերի ներկայացուցիչները, քաղաքի մտավորականությունը, լրատվամիջոցներն ու կրթօջախների ղեկավարները: Հրավիրված էին եւ շտապեցին ներկայանալ նաեւ ՀՌԱԿ մյուս մարզային մասնաճյուղերի անդամները՝ Սիսիանից եւ Մալիշկայից: Հրավիրյալների պատկառելի ցուցակն իրեն հիմնականում «արդարացրեց», քանի որ վերը թվարկված գրեթե բոլոր ոլորտների ներկայացուցիչները ժամանեցին Գորիսի մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոն, եւ մինչեւ ուշ գիշեր տոնական սեղանների շուրջ չէին լռում աշխույժ խոսք ու զրույցը եւ շնորհավորանքները, իսկ միջոցառման համերգային մասն ուղեկցվում էր ներկաների երգ ու պարով: Քաղաքական մեկուսացման բարդույթը հաղթահարել եւ ընդհանուր սեղանի շուրջ գոնե մի քանի ժամով համախմբվել չցանկացան կամ չկարողացան ՀԺԿ-ի, Կոմկուսի եւ «Հանրապետություն» տեղական մասնաճյուղերի ներկայացուցիչները: Փոխարենը ներկայացել էին եւ կուսակցության ու «Սյունիք» ակումբի հասցեին ջերմ խոսքեր ուղղեցին ԱԻՄ-ը, ՀՀԿ-ն եւ «Օրինաց երկիրը»: Կուսակցությունների միջեւ ի սկզբանե առկա պատնեշը գոնե առժամանակ, գոնե մեկ երեկոյի համար քանդել փորձեց «Սյունիք» ակումբի ատենապետը, որը միջոցառման սկզբում ելույթ ունենալով նշեց, թե իր ղեկավարած ակումբն առաջնային կարեւորություն է հասկացնում ոչ միայն քաղաքական գործունեությանը, այլեւ՝ հասարակական, ինչն էլ արտահայտվում է նախեւառաջ հայրենի քաղաքի ապագայի ու ճակատագրի վերաբերյալ մտահոգությամբ. «Մենք Գորիսում առկա բոլոր քաղաքական ուժերին կոչ ենք անում մեկուսացածի կեցվածքը մի կողմ դնելու եւ մեր քաղաքի խնդիրների շուրջ համախմբվելու, քանի որ այդ խնդիրները ոչ թե միայնակ, այլ ընդհանուր ուժերով պիտի լուծենք», մասնավորապես ասաց նա: Առողջ դատողության ու արտացավության այսօրինակ դրսեւորումը, որպիսին մայրաքաղաքում գործող քաղաքական ուժերի շրջանում հազվադեպ կհանդիպես, անմիջապես ջերմ արձագանքի ու հավանության արժանացավ ներկաների կողմից:

Գորիսի քաղաքապետ Նելսոն Ոսկանյանը, ՀՌԱԿ ՀՎ անդամներին դիմելով, ասաց, թե «այս ավանդական կուսակցությունը միշտ էլ կառուցողական ուժ է ներկայացրել, իսկ Գորիս քաղաքի կյանքում բացառապես դրական դեր է խաղացել ու խաղում է»: Նա հուշանվերներ հանձնեց «Սյունիք» ակումբին: Գորիսի նախկին քաղաքապետ, ներկայումս ԱԺ պատգամավոր Սուրեն Խաչատրյանը եւս շեշտեց, թե «այս կուսակցությունն իր բնույթով հեռու լինելով ահաբեկչական դրսեւորումներից, երբեւէ չի դիմել ավերիչ քայլերի, ինչը պիտի օրինակ ծառայի քաղաքական շատ ու շատ ուժերի համար»: Ապա ավելացրեց. «Իսկ այն քաղաքական ուժերը, որոնք այսօր հրավիրված լինելով, չեն եկել, իրենց բացակայությամբ ընդամենը ապացուցում են, որ չեն ցանկանում զարգացում ապրել մեկ քայլ ընդառաջ գնալով»:

ԱԻՄ-ի տեղական մասնաճյուղի ներկայացուցիչն իր հերթին նշեց, թե ՀՌԱԿ-ն արդեն վաղուց ի վեր, պատմական հարուստ ու հին անցյալի բերումով, գաղափարապես կայացել է, ինչը չես ասի կուսակցությունների մեծամասնության մասին, քանզի դրանք դեռեւս կայացման ճանապարհին են: «Այս կուսակցությանը մաղթում եմ, որ իշխանություն ունենա», ի եզրափակումն ոգեւորվեց նա: ՀՀԿ-ի տեղական կառույցի ներկայացուցիչը եւս ելույթ ունեցավ. «Այս միջոցառմանը մեր ներկայությունն արդեն իսկ վկայում է, թե որչափ դրական ենք վերաբերվում մեզ պես իշխանամետ այս կուսակցությանը»:

Ելույթների շարքն այսքանով չսահմանափակվեց: Ներկաներից յուրաքանչյուրը ցանկանում էր իր ջերմ խոսքն ուղղել հանդիսության «մեղավորներին»: Մալիշկայի եւ Սիսիանի ՀՌԱԿ ակումբների ներկայացուցիչները եւս օգտվեցին խոսքի իրավունքից, ելույթ ունեցավ նաեւ «Սյունիք» ակումբի փոխատենապետ Ս. Հախվերդյանը: ՀՌԱԿ ՀՎ անունից ակումբին շնորհավորանքի խոսք ուղղեց Գ. Հովակիմյանը. «Ակումբն այս 10 տարիների ընթացքում դժվարին, վայրիվերումներով լի ճանապարհ է անցել, սակայն չի ընկճվել եւ ամեն անգամ վերագտել է իրեն, ինչը եւ մաղթում եմ ապագայում»:

Ա. ՔԱՐԱՅԱՆ

«Ամենամեծ պլյուսը հանդուրժողականության համեմատաբար կայուն մթնոլորտն է»

Ռամկավար Ազատական կուսակցության 80, ՀՌԱԿ եւ ՀՌԱԿ «Սյունիք» ակումբի 10-ամյակներին նվիրված հանդիսավոր արարողությունը հետաքրքրական ու նոր «ձեռագիր» էր այն առումով, որ հրավիրված ու ներկա էին կուսակցությունների տարածքային կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, որոնք «Ազգի» թղթակցի հետ զրույց ունեցան կուսակցության որդեգրած գաղափարախոսության, հասարակական-քաղաքական կյանքում ունեցած դերի մասին:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ ***(Հանրապետական կուսակցության Գորիսի տարածքային կազմակերպության խորհրդի նախագահ).*** Անկախ կուսակցական պատկանելությունիցս, միշտ էլ ընդգծված հարգանք ու ակնածանք եմ տածել ավանդական այս կուսակցության, նրա գաղափարախոսությանը որդեգրած անհատների, մտավորական ներուժի, հանդարտ քաղաքականության նկատմամբ: Դիրքորոշումս հիմա էլ անխաթար է: Ավելին: Այսօր գումարվել է նաեւ կուսակցությունների փոխըմբռնման ազգանպաստ համագործակցությունը: Ընտրությունների շրջանում մեր հարաբերություններում սեւեռելին երկուստեք հնարավորինս ընդունելի ճիշտ մոտեցումներն են, միջանկյալ շրջաններում՝ կառուցողական, իրար լրացնող քաղաքականությունների արդյունավետ համադրումը: Մեր տարաձայնությունները գաղափարական են եւ անջրպետի առիթ հանդիսանալ չեն կարող: Եվ հետո, ամեն իսկական սյունեցի էությամբ միաբանության ջատագով է: Կարծում եմ, եւ արժե, որ նման կուսակցության, նրա անդամ կառույցների տարեկիցները շարունակական ու բազմապատիկ լինեն: Շնորհավորում եմ:

ԿԱՐԵՆ ՄԻՐԶՈՅԱՆ ***(ԱԻՄ-ի Սյունիքի պատասխանատու).*** ՀՌԱԿ-ի տեսանելի ամենամեծ ու, անկասկած, ուսանելի պլյուսը հանդուրժողականության համեմատաբար կայուն մթնոլորտն է, որն էլ, անառարկելի է, արդյունք է գործելակերպում ինտրիգային, մեծ ու ցավագին վայրիվերումային ոճերի բացակայության, սակավության գուցե: Եթե նույնիսկ կուսակցությունը շատ հղկված կամ, թող ներվեմ, ավանդական մեթոդներով մաներում էլ է, միեւնույն է, հպարտանալու լուրջ հիմքեր ունի. դարին հավակնող տարեգրություն, սփյուռքում ամուր եւ խորը նստած արմատներ, ինտելեկտուալ առայժմ բարձր գործակից:

ԴԱՎԻԹ ԲԱԲԱԽԱՆՅԱՆ ***(«Օրինաց երկիր» կուսակցության տարածքային կազմակերպության նախագահ).*** Մեր երկու կուսակցությունների գաղափարախոսությունների առանցքում մարդն է, քաղաքացիական առողջ հասարակության կառուցումը:

Այս առումով, կարծում եմ, այնքան էլ նույնական չեն իշխանամետություն ասվածը եւ այն, որ... «նպատակն արդարացնում է միջոցները»: Մեր կուսակցությունն էլ կենտրոնամետ է: Ինչո՞ւ է մեր օրերում դոմինանտ այն «համոզմունքը», որ «եթե միասին չենք, ապա հակառակ ենք»:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Գորիս

ԳՅՈՒՄՐԻ

«Աստվածամայրը» կհառնի Անկախության հրապարակում

Գյումրու երկու գլխավոր հրապարակներից մեկը՝ կենտրոնականը, մինչեւ օրս անուն չունի, իսկ Անկախության հրապարակում այս էլ քանի տարի թափուր է մնում Լենինի արձանի լքված պատվանդանը: Քաղաքապետարանի որոշմամբ շուտով այստեղ կտեղադրվի... Աստվածամոր բրոնզաձույլ արձանը: Քանդակի հեղինակը Շիրակի մարզի նկարիչների միության նախագահ, արդեն ճանաչում ունեցող արվեստագետ Արտուշ Պապոյանն է:

Հրապարակի համայնապատկերի ամբողջացումից բացի «Աստվածամայր» քանդակն արժեքային փոփոխությունների յուրատեսակ խորհրդանիշ կլինի՝ իր ներկայությամբ վերհառնումի հույս ու հավատ ներշնչելով աղետի վերքերը դեռ չբուժած քաղաքի բնակիչներին:

Գյումրու վերականգնման ընդհանուր համապատկերում որոշակի դեր է պատկանում քաղաքի հրապարակներին: Սեպտեմբերին Շառլ Ազնավուրի արձանը տեղադրվեց քաղաքի այժմ արդեն նրա անունը կրող հրապարակում: «Աստվածամայր» քանդակը պատրաստ կլինի մոտ երկու ամսից:

Մանկական նոր ամսաթերթ՝ «Մեղվիկ»

Գյումրու «Մեղվիկ» մանկապատանեկան ստեղծագործության կենտրոնն ունեցավ իր համանուն ամսաթերթը, որի առաջին համարը լույս տեսավ օրերս: Ճիշտ է, «Մեղվիկը» հրատարակվել է ոչ զանգվածային տպաքանակով՝ 100-ից պակաս օրինակ, բայց նրա ստեղծումն ինքնին մի կարեւոր քայլ է իր անվանը համապատասխանող այս կենտրոնի սաների համակողմանի զարգացման եւ նրանց ստեղծագործական ակտիվության խթանման ճանապարհին: Առաջին համարը բացվում է ժրաջան մեղվիկցիների հիմնով, որի խոսքերի եւ երաժշտության հեղինակը կենտրոնի տնօրեն Վեհանուշ Հովհաննիսյանն է: Համարում պատանի լրագրողների տպագրած նյութերը պատմում են մասնավորապես ամռանը Եղնաջուրում, Ղրիմի «Կաստրոպոլ» միջազգային խաղաղության ճամբար-դպրոցում անցկացրած անմոռանալի օրերի եւ այլ ազգերի՝ իրենց հասակակիցների հետ ծանոթությունների, ուշագրավ իրադարձությունների ու կատարած լավ գործերի մասին: Նյութերը մատուցված են գրագետ շարադրանքով եւ էջերի պաշտած ձեւավորմամբ, հետաքրքիր եւ խոսուն լուսանկարներով:

Բարի երթ եւ երկար ճանապարհ նորելուկ «Մեղվիկին»:

Գ. Մ.

ԵՐԵՎԱՆ

Հիշողության դասը

Չարենցի անվան դպրոցը նշում է իր 50-ամյակը

1951 թ. հոկտեմբերի 1-ին Չարենցի անվան թիվ 67 միջնակարգ դպրոցում առաջին անգամ հնչեց դպրոցական զանգը: Դպրոցը Չարենցի անվամբ անվանակոչվեց միայն հետստալինյան ժամանակահատվածում՝ 1955 թ.: Այս օրերին դպրոցը նշում է հիմնադրման կեսդարյա հոբելյանը: Արամ Խաչատրյանի անվ. Հայֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճում էին հավաքվել դպրոցի նախկին եւ ներկա ուսուցչական կոլեկտիվները, շրջանավարտները, աշակերտներ, ծնողներ:

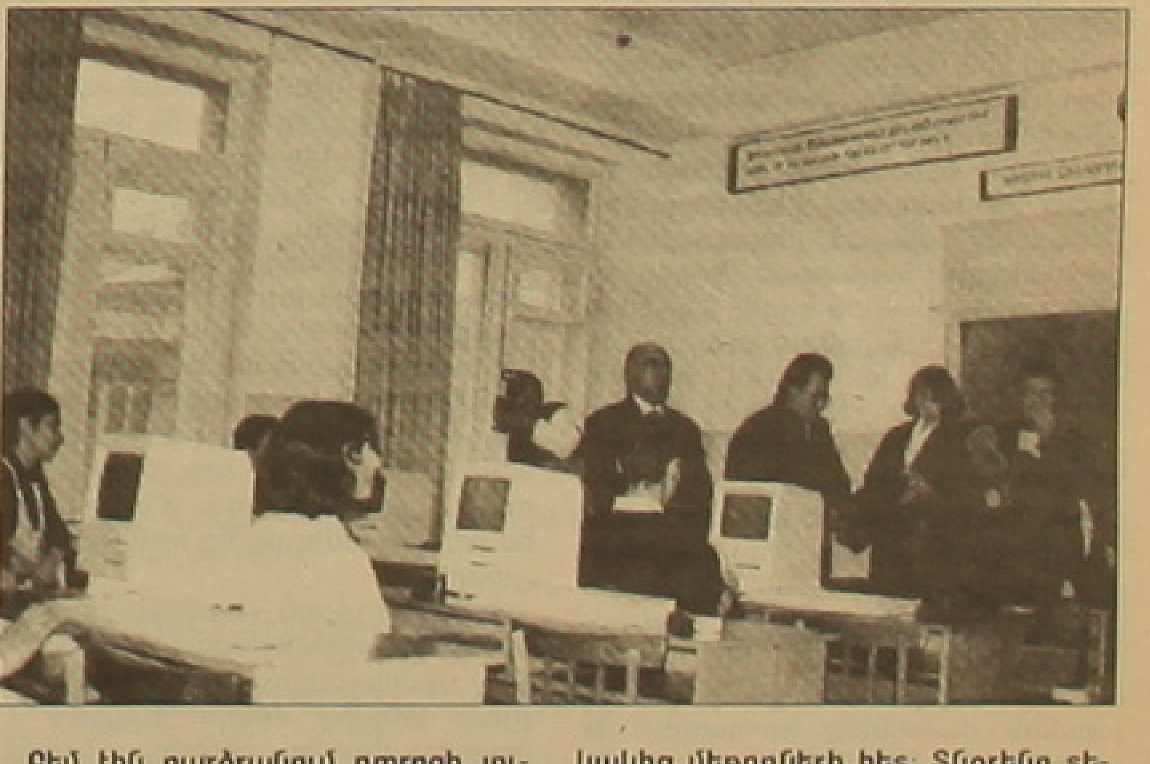

Բեմ էին բարձրանում դպրոցի յուրաքանչյուր 10 տարիների շրջանավարտները: Դասը բոլոր տարիքի շրջանավարտների համար նույնն էր՝ Հիշողության դասը: Առաջինը բեմ բարձրացան 1-ին շրջանավարտները՝ 1951–61 թթ. դպրոցում ուսանած նախկին աշակերտները, որոնք տեղավորվեցին դպրոցական նստարաններին: Նրանց կազմում էին կոմպոզիտոր Ռոբերտ Ամիրխանյանը, ՍԴ անդամ Վալերի Պողոսյանը, երգիծաբան Աշոտ Ղազարյանը, Արմավիրի մարզի Լեզվի կենտրոնի տնօրեն Վահե Ստեփանյանը:

Հիշողության դասը վարում էր Սունդուկյանի անվ. պետական ակադեմիական թատրոնի դերասան, դպրոցի շրջանավարտ Ջուլիետա Բաբայանը: Ընդհանրապես, ողջ միջոցառումն անցավ շրջանավարտների ջանքերով՝ երգեցին, նվագեցին, կատարեցին Ռ. Ամիրխանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Իսպիրյանը:

ՀՀ ԿԳ փոխնախարար Ա. Ավետիսյանը դպրոցի տնօրենին եւ մի շարք ուսուցիչների հանձնեց նախարարության գովասանագրերը: Ներկա էր նաեւ դպրոցի շինարար-ճարտարապետ Սուրեն Փիլիպոսյանի որդին: Նա պատմեց, որ դպրոցի տեղում եկեղեցի է եղել, որը քանդելը անհնարին է դարձել եւ ուղղակի պայթեցվել է:

1985-ից դպրոցի տնօրեն Սիդա Ղազարյանը մեզ հետ զրույցում նկատեց, որ ամենակարեւոր խնդիրը դպրոցում եղած լավագույն ավանդույթների պահպանումն է, ինչպես նաեւ դրանց մեկտեղումը ժամանակակից մեթոդների հետ: Տնօրենը տեղեկացրեց, որ դպրոցն ավարտած շրջանավարտներից 25-ը այսօր դասավանդում են իրենց դպրոցում: «Մեր դպրոցը հիմնականում եղել է մտավորականների դարբնոց: Չարենցի տուն-թանգարանում անցկացնում ենք Չարենցին նվիրված բաց դաս, կազմակերպվում են առարկայական օլիմպիադաներ»: Գործում են գոբելենի, գորգագործության, նկարչության, թատերական խմբակներ: Այսօր դպրոցն ունի 1600 աշակերտ, 150 ուսուցիչ: Դպրոցն ունի նաեւ իր հիմնը, որի տողերի եւ երաժշտության հեղինակն է շրջանավարտ Անահիտ Մանուկյանը: Տնօրենը միաժամանակ ցավով նկատեց, որ ԱՄՆ իր ուղեւորության օրերին շատ է հանդիպել դպրոցի շրջանավարտների:

Միջոցառմանը հաճախ հնչեցին նախկին տնօրենների ազգանունները՝ Ս. Օհանյան, Վ. Հարությունյան, Հ. Չուխաջյան:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Լրագրողական հետաքննություն

Տասիսն ու դատարանը փոխադարձաբար կանխել են դրամաշնորհի վատնումը

Համաշխարհային բանկն իր հերթին կասեցրել է Դատական ուսուցման կենտրոնին հատկացված ֆինանսական օժանդակությունը, մինչեւ ...

Դատարանների նախագահների խորհրդի (ԴՆԽ) նախագահ Հենրիկ Դանիելյանի գրության հիման վրա 2001 թ. ապրիլին Տասիսը (TACIS) պաշտոնապես սառեցրեց Դատական ուսուցման կենտրոնին (ԴՈՒԿ) տրամադրված 1 մլն էքյուի դրամաշնորհային ծրագիրը: Դոնոր կազմակերպություններին անհասկանալի էր, թե ինչո՞ւ դատարանում չընդունեցին Տասիսի կողմից ֆինանսավորվող «Հայաստանի դատական համակարգի զորեղացում» ծրագիրը: Իբրեւ սառեցնելու պատճառ Տասիսը նշել է, որ ԴՆԽ-ն ծրագիրը համակարգողի հարցում համաձայնության չի եկել: Համաշխարհային բանկը դատաիրավական համակարգի բարեփոխումներին տրամադրած վարկային ծրագրում կարեւոր դեր էր հատկացրել կենտրոնի գործունեությանն ու ֆինանսավորմանը եւ, նկատի ունենալով ծրագիրը սառեցնելու Տասիսի հիշյալ ձեւակերպումը, 2000 թ. դեկտեմբերի 14-ին ԴՆԽ-ի հետ ստորագրած վարկային համաձայնագրում գրել է՝ կենտրոնին միջոցներ չեն տրամադրի բարեփոխումների վարկից մինչեւ համապատասխան վիճակի բերելը:

«Դատարանի նախագահների խորհրդի ակնկալիքները բացարձակապես չէին համապատասխանում իրականությանը: Երբ նրանք ընդունեցին եւ ողջունեցին Տասիսի ծրագիրը, կարծում էին դա գումար է, այնինչ խորհրդատվություն էր», ծրագիրը սառեցնելու պատճառն այսպես մեկնաբանեց եվրամիության հանձնաժողովի ծրագրերի պատասխանատու Դավիթ Ավագյանը:

«Ես հասկացա, որ եթե նրանց հետ գործարքի մեջ մտնեի, համաստեղ զեկուցագրեր կգրեինք, գումարը դուրս կգրեին՝ «կկիսվեինք»: Բայց չեմ կարող խաբել իմ երկրին, թե 1 մլն էքյու բերեցին՝ դատական համակարգը հզորացրին», դոնոր կազմակերպության մեղադրանքին ի պատասխան հայտնեց Վճռաբեկ դատարանի եւ ԴՆԽ-ի նախագահ Հենրիկ Դանիելյանը, որը ծրագիրը ստորագրած կողմն էր, եւ սառեցնելու միակ պատճառն է համարում դոնոր կազմակերպության չներկայանալը:

ԴՆԽ-ի ու Տասիսի միջեւ կնքված 1 մլն էքյուի դրամաշնորհային ծրագիրը ստորագրվել էր 1999 թ. դեկտեմբերին եւ տեւելու էր 18 ամիս՝ մինչեւ 2001 թ. օգոստոսի 15-ը: Դ. Ավագյանն ընդունեց, որ ծրագիրը բավականին ուշացումով է սկսվել, ասելով՝ երբ խմբի ղեկավարը ժամանեց Հայաստան, հայկական կողմը հայտնեց, որ նրա ունակությունները չեն համապատասխանում իրենց ընտրած ուղղությանը:

«Նա բարձր պաշտոնյա դատավոր էր, եվրոպական էքսպերտ: ԴՆԽ-ն որոշեց, որ Դատական ուսուցման կենտրոնին ավելի նպատակահարմար է գործնական աշխատանքի փորձառություն ունեցող մասնագետ: Այդ պատճառով աշխատանքները բավականին հետաձգվեցին: Մի քանի անգամ մասնագետներ ժամանեցին Հայաստան, եւ պարզվեց, որ հայկական կողմն ընդհանրապես չի ցանկանում ծրագիրն իրականացնել այն ձեւով, ինչպես հաստատվել էր: Մինչդեռ, ԴՈՒԿ-ի ներկայացուցիչը մասնակցել եւ իր կարծիքն էր արտահայտել տենդերի ժամանակ: Այսինքն, նա մասնակցել էր ընտրությանը», հայտնեց Դավիթ Ավագյանը:

Լավատեղյակ անձանց պնդումների համաձայն, ԴՆԽ-ի նախագահ Հենրիկ Դանիելյանը բավականին ժամանակ հապաղում էր ստորագրել համաձայնագիրը եւ ստորագրեց միայն այն ժամանակ, երբ նրան «պարտադրեցին»: Պրն Դանիելյանը մեզ հետ ունեցած զրույցում հաստատեց, որ չէր ցանկանում ստորագրել համաձայնագիրը: «Ես չէի ստորագրում, պնդեցին, թե շատ կարեւոր ծրագիր է, ԱՊՀ մյուս երկրներում այս ձեւով է իրականացվել: Ի վերջո, ընդառաջելով Տասիսի ներկայացուցիչներին, համաձայնագիրը ստորագրեցինք պայմանով, որ հաստատելուց հետո ծրագրում փոփոխություններ կկատարվեն»:

«Տասիսի ծրագիրը մենք արդեն իրագործել էինք»

ԴՆԽ-ի նախագահը հայտնեց, որ Տասիսի ծրագիրն սկսվել էր մշակվել դեռեւս Գերագույն դատարանի գործունեության ժամանակ: Սակայն, երբ 99 թ. դատական նոր համակարգի ձեւավորումից հետո դատավորների վերապատրաստման հարցը օրախնդիր էր դարձել, քանի որ օրենսդրությունը լուրջ փոփոխությունների էր ենթարկվել՝ Դատարանների նախագահների խորհուրդն իր նախաձեռնությամբ ստեղծեց Դատական ուսուցման կենտրոնը:

Կենտրոնն իր գործունեությունն սկսել է 99 թ. հունվարից: Գերմանական (GTZ), ամերիկյան (USAID) կառավարությունների օժանդակությամբ դասընթացներ են կազմակերպվել: Ընթացքում Տասիսը ներկայացրել է իր ծրագիրն այն ձեւով, որն արդեն իրենք իրականացրել էին՝ ստեղծել էին կենտրոնը, սեմինարներ էին կազմակերպվել, ուստի առաջարկել են վերանայել ծրագիրը: «Թե չէ 1 մլն էքյու են տալիս իրենց խորհրդատուներին, նրանք ի՞նչ պետք է անեին, երբ մենք առաջին քայլերն արել ենք՝ կառույցը ստեղծել ենք», հայտնեց պրն Դանիելյանը:

Ինչեւէ, համաձայնագիրը ստորագրելուց հետո Բրյուսելում Տասիսը մրցույթ է կազմակերպել: Պարոն Դանիելյանի ասելով, 3-4 փորձառու կազմակերպության հայտեր են ներկայացրել իրենց, որոնցից երկուսը՝ հոլանդական: Ներկայացված ծրագրերից նախապատվությունը տվել են հոլանդական կազմակերպություններից մեկին: «Մեր ներկայացուցիչը՝ դատավորների վերապատրաստման աշխատանքային խմբի նախագահ Արման Մկրտումյանը, որը մեկ ձայնի իրավունք ուներ, մրցույթի ժամանակ պնդում է, որ ամենահաջող ծրագիրը նրանցն է, գտնում ենք, որ նրանք պետք է իրականացնեն ծրագիրը: Բոլորովին անհիմն պատճառաբանությամբ մեզ մերժել են: Իրականում նրանք մրցույթում շահող էին համարել հոլանդական մի կազմակերպության՝ Լեյդենի համալսարանի միջազգային իրավական համագործակցության կենտրոնին, որն անպատասխանատու դուրս եկավ: Տասիսից մեկն այս կազմակերպությանը «պաս» էր տվել, որ կարող են գնալ Հայաստան, ենթադրելով, որ Զիմբաբվե են գնում, փող կաշխատեն: Չէին մտածում աշխատելու մասին ու չեկան: Երբ մարդը չի գալիս, չի աշխատում, ի՞նչ կարող ես անել», ավելացրեց պրն Դանիելյանը:

Եվրամիության հանձնաժողովի ծրագրերի պատասխանատուի ասելով, կապալառու կազմակերպության կողմից միայն սկզբում է ծրագիրը վատ իրագործվել: «Նրանք 4-5 անգամ ժամանեցին այստեղ եւ փորձեցին աշխատելու համար ընդհանուր եզրեր գտնել, կողմնորոշվել, թե ինչ են անելու հետագայում, սակայն այդպես էլ համաձայնության չեկան: Կապալառուի սխալն այն էր, որ աշխատանքային եզրեր չի գտել եւ շատ դանդաղկոտ է եղել: Հայկական կողմի սխալն այն էր, որ համագործակցող կողմին չէր բացատրել, թե ինչպիսի խորհրդատվություն են ակնկալում: Ասեր, որ իրենց խորհրդատվություն է անհրաժեշտ այս ոլորտում կամ դատարանին այդ ոլորտում խորհրդատվություն պետք չէ: Այնուամենայնիվ, գուցե այն պատճառով, որ ծրագիրն ուշ սկսվեց կամ գուցե այն պատճառով, որ հայկական կողմը չէր ընկալել, թե ինչի մասին է բուն ծրագիրը, ի վերջո գնահատելով իրավիճակը որոշեցին, որ այդ ծրագիրն այն չէ, ինչ իրենց հարկավոր է եւ խնդրեցին սառեցնել», ծրագիրը սառեցնելու պատճառներն այսպես մեկնաբանեց Դավիթ Ավագյանը:

Այնուհետեւ իր տարակուսանքն արտահայտեց, թե հայկական կողմն ինչպե՞ս կարող էր չգիտակցել՝ ինչ ծրագիր է լինելու, երբ ստորագրել էր ծրագրի վավերացման հավաստագիրը: «Հավանություն ենք տալիս ծրագրի պայմաններին եւ պատրաստ ենք ընդունել նրանում շարադրված տեխնիկական օգնությունը: Ընդունում ենք, որ ծրագրի պայմաններում նշված ծառայությունը ապահովող փորձագետներն ընտրվելու են համաձայն եվրոպական հանձնաժողովի ընդունած ընթացակարգի, ինչպես նշված է եվրամիության եւ ՀՀ կառավարության միջեւ կնքված Ընդհանուր դրույթներում»:

ԴՆԽ-ի նախագահը պնդում է, որ ծրագիրը սառեցնելու պատճառը ոչ թե նրանց ուշանալն է եղել, այլ՝ չներկայանալը: Համաձայնագիրը կնքվել է 99 թ. դեկտեմբերին, 2000 թ. հունվարին պետք է սկսեին աշխատանքը, սակայն փետրվարին նոր երեւացին: Պրն Դանիելյանը հավաստեց, որ իրենք ժամանակին իրականացրել են համաձայնագրով ստանձնած պարտավորությունները՝ մարտ ամսին Վճռաբեկ դատարանի շենքում երկու աշխատասենյակ են հատկացրել նրանց: «Բերել էին, մեր հասկացությամբ, մարզային դատարանի նախագահի տեղակալի, պրակտիկ դատավոր, որը պետք է ծրագրի համակարգողը լիներ: Ես ներկայացրի, թե ինչ ենք արել եւ ինչ պետք է անի կազմակերպությունը: Նա հենց իմ աշխատասենյակում ասաց, թե իր պատկերացմամբ զրոյից պետք է սկսեր աշխատանքը: Հիմա անելիք չունի եւ հրաժարվեց աշխատելուց: Խոսացան ծրագրի համար նոր համակարգողի հրավիրել»:

Պրն Դանիելյանը պատմեց, որ ապրիլ ամսին ներկայացել է նոր համակարգողը՝ ազգությամբ արաբ, որը եւ իրավաբանությունից, եւ դատական համակարգից «գաղափար չուներ», սակայն իրենք առանձնապես կարեւորություն չեն տվել դրան: Խոսման համաձայն, նոր մենեջերը պետք է վերադառնար 15 օրից եւ իր աշխատակազմով սկսեր աշխատանքը: Բայց չի վերադարձել: «Նրանք գալիս տեսնում էին, որ մենք ավելին գիտենք, քան իրենք պետք է սովորեցնեն», ավելացրեց պրն Դանիելյանը:

«Խորհրդատվությունը թանկ հաճույք է եւ եվրոպայից լավ փորձագետներ են գալիս խորհրդատվություն ապահովելու նպատակով: Դատարանում չէին ընդունում Տասիսի հրավիրած խորհրդատուներին, մինչեւ մյուսին էին հրավիրում՝ ամիսներ էր անցնում», ուշացման պատճառներն այսպես բացատրեց եվրամիության հանձնաժողովի ծրագրերի պատասխանատուն:

ԴՆԽ-ի նախագահը հայտնեց, թե հարկադրված էր օգոստոսին նամակով Տասիսին ծանուցել, որ միջնորդ կազմակերպությունը մինչ օրս չի եկել, չի աշխատում եւ խնդրել է նոր մրցույթ նշանակել: Ծրագրի ձախողման մասին նամակով տեղեկացրել է նաեւ Հայաստանում եվրամիության անդամ երկրների դեսպաններին: «Արդեն պատճառաբանություններ եմ լսում՝ Բրյուսելից ինձ ասում են, որ նա ուզում է աշխատանքային թիմ ստեղծել՝ դուք առարկում եք անձերի հարցում: Ինձ համար նշանակություն չունի, թե նրա թիմում ով կլինի, ես այդպիսի պահանջ չեմ դրել»:

Տեղեկացրեց, որ վերջին անգամ ծրագիրը համակարգողը ԴՆԽ-ին է ներկայացել նոյեմբերի կեսերին: Ինքը նրան չի ընդունել, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական եւ տնտեսական գործերով պալատի նախագահ Արման Մկրտումյանն է ընդունել եւ ասել է, որ նրանց վարքագիծն անընդունելի է, աշխատանք չեն կատարում: 15 օր ժամանակ է տվել՝ կգաք-կաշխատեք լավ, չէ...

Ամեն դեպքում, մեկ տարուց ավելի ծրագիրն ընթացքում է համարվել, եւ իրազեկ անձանց պնդումների համաձայն, հսկայական գումարներ են վատնվել: Նոյեմբեր ամսին Տասիսը աուդիտ է կատարել ԴՆԽ-ում՝ ակտի մեջ գրելով, որ **ԴՆԽ-ն կոորդինատորի հարցում համաձայնության չի եկել:** Վճռաբեկ դատարանի նախագահը հայտնեց, որ այս ձեւակերպումը տարակուսանք է առաջացրել, սակայն, Տասիսի պատասխանատուներն էլ չեն թաքրել իրենց զարմանքը ասելով՝ առաջին դեպքն է, որ գումարից հրաժարվում են: «Ես նրանց պատասխանեցի, չգիտեմ ինչ գումար եք գրել ծախսերի մեջ, բայց չէի կարող թույլ տալ ինչ-որ «գործ անողներ» գումարներ աշխատեն մեր հաշվին»: Մեր այն հարցին, թե ինչքա՞ն գումար է ծախսվել եւ ի՞նչ աշխատանքներ են տարվել այդ ընթացքում, Դ. Ավագյանը պատասխանեց. «Չգիտեմ, թե ինչքան գումար է ծախսվել, դա վերահսկվում է եվրոպական հանձնաժողովի կողմից, որը վճարում է»:

Այդուհանդերձ, գնահատելով դատարանի պատասխանատուների՝ ծրագիրը սառեցնելու նախաձեռնությունը, Դավիթ Ավագյանն ավելացրեց. «Եթե նրանք ուշացնեին, ապա գումարներն անարդյունք կծախսվեին: Հիմա մենք քննարկում ենք այդ գումարները Հայաստանում՝ այլ ծրագրի շրջանակում օգտագործելու համար»: Ավելացրեց, որ Տասիսը Հայաստանում գործում է 1991 թ. եւ մինչեւ օրս 200-ից ավելի ծրագիր է իրականացրել՝ հիմնականում խորհրդատվական ոլորտում եւ որքան հիշում է, առաջին ծրագիրն է, որ սառեցվել է:

Ի դեպ, ծրագիրը խորհրդատվական էր կոչվում, բայց նրանով նաեւ տեխնիկական աջակցություն էր նախատեսվում կենտրոնին՝ 150 հազար դոլարին համարժեք սարքավորումներ՝ համակարգիչներ, տպիչներ, պատճենահանման, կարելու սարքեր եւ այլն: Գումարի 10 տոկոսը հատկացվելու էր օրենքների մեկնաբանման ու տարածմանը դատական համակարգում, դատավորներին եւ հասարակությանը Հայաստանի օրենսդրության զարգացման եւ փոփոխությունների մասին կանոնավոր տեղեկացմանը, ուսուցանողների ուսուցմանը, որոնք վերապատրաստվելու էին եվրոպական երկրներում եւ այլն:

ՀԲ-ն կենտրոնի ֆինանսավորումը կկսի այն ժամանակ, երբ...

Դատարանների նախագահների խորհուրդը ժամանակին լրջորեն չի վերաբերվել Տասիսի կողմից արձանագրված՝ «ԴՆԽ-ն կոորդինատորի հարցում համաձայնության չի եկել» ձեւակերպմանը, սակայն, դոնոր կազմակերպությունները դրանից որոշակի հետեւություններ են արել: Մասնավորապես, Համաշխարհային բանկը, որ դատաիրավական համակարգի բարեփոխումների հարցում մեծ դեր է վերապահում ԴՈՒԿ-ի գործունեությանը, վարկային ծրագրից կենտրոնին հատկացումները նախատեսում էր սկսել այնտեղից, որտեղ կավարտեր Տասիսը: Այսինքն, նրանք 18 ամսում պետք է ստեղծեին այն բազան, որին հիմնվելու էր Համաշխարհային բանկի դատաիրավական վարկային ծրագիրը:

Թեպետ ԴՆԽ-ի նախագահը հավաստում է, որ իրենք արդեն ստեղծել են ուսումնական կենտրոնը, սակայն 2001 թ. մայիսի 9-13-ը ՀԲ-ի եւ ԴՆԽ-ի ղեկավարության համատեղ քննարկումների արդյունքում ստորագրված Հուշագրի բովանդակությունից պարզ է դառնում, որ կենտրոնը ներկայիս վիճակով չի բավարարում ընդունված չափանիշներին: *«Դրությունը առանձնապես դժվարանում է նրանով, որ Տասիսի դրամաշնորհը վերջերս չեղյալ է արվել՝ Տասիսի փորձագետների հետ հայաստանյան գործընկերների անբավարար համագործակցության եւ դրամաշնորհի իրականացման հիմնական կազմակերպական հարցերում համաձայնության պակասի պատճառով: Հետեւաբար, Դատավորների վերապատրաստման կենտրոնը զրկվել է մոտ ապագայում ֆինանսական զգալի օժանդակություն ստանալու հնարավորությունից»:*

Մինչեւ դատաիրավական համակարգի բարեփոխումների վարկը հաստատելը՝ ՀԲ-ն ուսումնասիրություն էր անցկացրել, թե ինչպիսին պետք է լինի կենտրոնը, ի՞նչ դեր է նրան վերապահված, որը կկողմնորոշեր՝ վարկային ծրագրում կենտրոնին հատկացումներ կատարելու հարցում: ՀԲ-ն գտնում է, որ կենտրոնը գործունեության շատ ավելի լայն շրջանակ ունի, քան դատավորների վերապատրաստումն է: Այնտեղ պետք է ուսուցանվեն՝ դատարանում եւ դրսում դատավորների էթիկայի եւ վարքի հասկացությունները, դատական նիստերը վարելու գիտելիքներն ու հմտությունները, դատական նիստի ղեկավարման փորձը, դատարանների կազմակերպման եւ ղեկավարման գիտելիքներ եւ հմտություններ, ֆինանսների եւ կադրերի ղեկավարում, ներառյալ՝ համակարգչային հիմնական հմտությունների ուսուցում եւ այլն:

Որքանով մեզ հաջողվեց պարզել՝ Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիրը հաստատվեց առանց այդ բաղադրիչի հստակեցման, քանի որ ՀԲ-ն ի սկզբանե խիստ է մոտեցել հարցին՝ 2000 թ. դեկտեմբերի 14-ին ԴՆԽ-ի հետ ստորագրված վարկային համաձայնագրում ամրագրվել է. *«Կենտրոնին միջոցներ չեն տրամադրի բարեփոխումների վարկից մինչեւ համապատասխան վիճակի բերելը, ինչը որ նախատեսված էր մյուս ծրագրերով»* չցանկանալով Տասիսի դրամաշնորհով նախատեսված, բայց չիրականացված ծրագիրն իրենց վրա վերցնել:

Նշել են նաեւ, որ կենտրոնի ֆինանսավորումը նպատակային ծրագրից կարող է կատարվել միայն այն դեպքում, երբ վերը հիշատակված բացթողումները, մասնավորապես դատավորների վերապատրաստման կենտրոնի ղեկավարման ու կազմակերպման կառուցվածքի հարցերը լուծվեն:

ՄԱՐԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
Հետաքննող լրագրողների ընկերակցություն

Հոդվածը տեղադրված է նաեւ ինտերնետային home.media.am/hetq էջում

ԱՄՆ

Ջոն Էշքրոֆթ. «Սպասվում են նոր ահաբեկչություններ»

ԱՄՆ անվտանգության ուժերը բերված են բարձր մարտավիճակի, քանի որ առաջիկա օրերին երկրում սպասվում են ահաբեկչական նոր քայլեր: Նախագահ Ջորջ Բուշը փորձում է ամերիկացիներին համոզել, թե ինքը վերահսկում է իրավիճակը եւ անվտանգության ամրապնդումն ամեն ինչից վեր է դասում: Նրա թույլտվությամբ արդարադատության նախարար Ջոն Էշքրոֆթը երկուշաբթի օրը մամլո ասուլիսում հայտարարեց, որ ԱՄՆ-ի ստացած «հավաստի» տեղեկությունների համաձայն, այս շաբաթվա ընթացքում սպասվում են նոր ահաբեկչություններ: Բայց ամերիկյան հատուկ ծառայություններին հայտնի չեն դրանց բնույթը եւ թիրախները:

Մամլո ասուլիսում Էշքրոֆթի կողքին էր ՀԴԲ-ի տնօրեն Ռոբերտ Մյուլլերը: Նա նշեց, որ ամերիկյան ոստիկանությունը եւ դաշնային ծառայությունները պատրաստ են հակահարված տալ ահաբեկիչներին: Էշքրոֆթն ամերիկացիներին կոչ արեց առավելագույն զգոնություն հանդես բերել եւ իշխանություններին հայտնել կասկածելի անձանց կամ գործողությունների մասին:

Էշքրոֆթի մամլո ասուլիսը տեղի ունեցավ նորակազմ անվտանգության խորհրդի հետ Սպիտակ տանը նախագահ Բուշի ունեցած հանդիպումից երկու ժամ հետո: «Ֆիգարո» թերթը նշում է, որ խորհրդի կազմում ընդգրկված են ֆինանսների, պաշտպանության, արդարադատության, առողջապահության նախարարները, ինչպես նաեւ ՀԴԲ-ի եւ ԿՀՎ-ի տնօրենները: Ըստ Ջորջ Բուշի հայտարարության, ահաբեկչության վտանգը նվազեցնելու նպատակով այսուհետեւ խստացվելու է ներգաղթի քաղաքականությունը: «Մենք կհետապնդենք օտարերկրացի ահաբեկիչներին եւ թույլ չենք տա, որ ազատության այս երկիրը դառնա մեր քաղաքացիների վրա հարձակվող անձանց գործողությունների ասպարեզ», մասնավորապես ասաց Ջորջ Բուշը:

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունները իրականացրած 19 անձանց մեծ մասը վերջին տարիներին ԱՄՆ-ում հաստատված անձինք էին, որոնցից շատերն այնտեղ մուտք էին գործել օրինական հիմունքներով: Ուստի ներգաղթի օրենքների խստացումն այժմ անչափ կարեւոր է համարվում: Ամերիկացիները դժգոհ են նաեւ իրենց փոստային իշխանությունների վարքագծից, որոնք բավականաչափ խիստ միջոցներ չեն ձեռնարկում փոստային աշխատողների անվտանգությունն ապահովելու համար:

«Ամերիքըն էյրլայնզ» ավիաընկերության օդանավի հետ երկուշաբթի օրը պատահած միջադեպը, ոմանց կարծիքով, հակաամերիկյան ահաբեկչությունների նոր շարքի սկիզբն է: Նյու Յորքից Դալլաս մեկնած ինքնաթիռը ռազմօդանավերի ուղեկցությամբ հարկադիր վայրէջք կատարեց Վաշինգտոնի օդանավակայանում, երբ ուղեւորասրահում հայտնաբերվեց սպառնալիք պարունակող կասկածելի մի գրություն: Նույն օրվա երեկոյան ՀԴԲ-ի գործակալները զրուցեցին օդանավի 141 ուղեւորների եւ անձնակազմի 8 անդամների հետ: Ոստիկանները շների հետ խուզարկեցին ինքնաթիռը, բայց ոչինչ չգտան: Ի դեպ, այս ամենը տեղի ունեցավ Ջոն Էշքրոֆթի ելույթից ընդամենը մի քանի ժամ անց:

Կենտրոնական Ասիան ֆինանսական հաստատությունների տեսադաշտում

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո միջազգային ֆինանսական հաստատությունների ուշադրության կենտրոնում են հայտնվել Կենտրոնական Ասիայի երկրները, որոնց տնտեսությունն ապակայունացել է Աֆղանստանի ռմբակոծումից հետո: Պակիստանի կորուստներն արդեն կազմում են 2,5 մլրդ դոլար: Նոյեմբերի սկզբներին այդ երկրում ԱՄՆ-ի նախաձեռնությամբ կազմակերպվող համաժողովին կմասնակցեն Զարգացման ասիական բանկի (ԶԱԲ), Համաշխարհային բանկի (ՀԲ), Միջազգային արժութային հիմնադրամի (ՄԱՀ) եւ «Մեծ ութնյակի» երկրների ներկայացուցիչները: «Լիբերասիոն» թերթի տվյալներով, հանդիպման ժամանակ վերակառուցվելու է Պակիստանի 37 միլիարդանոց արտաքին պարտքը:

Միջուկային փորձարկումներից հետո Պակիստանի դեմ ձեռնարկված պատժամիջոցները սեպտեմբերի 22-ին չեղյալ հայտարարվեցին: Հաջորդ քայլը կլինի պակիստանյան արտահանական ապրանքների (տեքստիլ, վիրաբուժական գործիքներ, գնդակներ) քվոտաների մեծացումը:

ԶԱԲ-ի ներկայացուցիչները «հույժ անհրաժեշտ» են համարում նաեւ Տաջիկստանի, Ուզբեկստանի եւ Թուրքմենստանի հաստատությունների ամրապնդումը: Միջազգային ֆինանսական հաստատությունների նախագահները հոկտեմբերի 9-ին մասնակից պետություններին հասցեագրած նամակում ընդգծում են Կենտրոնական եւ Հարավային Ասիայի տնտեսական ծանր կացությունը: Չնայած էներգետիկ բնապաշարների առկայությանը, նախկին ԽՍՀՄ միջինասիական հանրապետությունները 1991 թ.-ից հետո տնտեսական անկում են ապրել: Հնդիկ տնտեսագետ Ռաջիվ Կումարի հաշվարկներով, այսօր այդ հանրապետությունների բնակչության առնվազն 50 տոկոսն ունի աղքատության նշագծից ցածր կենսամակարդակ: Իսկ դա մեծացնում է ապակայունացման եւ արմատական շարժումների ուժեղացման վտանգը:

ԶԱԲ-ը վերջերս 6 մլն դոլար հատկացրեց Կենտրոնական Ասիայի երկրներին նորածինների շրջանում յոդի ու երկաթի պակասուրդի, երեխաների սակավարյունության դեմ պայքարելու համար: Խորհրդային ժամանակներում նման երեւույթներ չեն եղել, իսկ այսօր միջինասիական հանրապետություններում շատացել են երեխաների մտային խանգարումների դեպքերը, ինչը հիշեցնում է Սահարայում տիրող իրավիճակը:

Ի տարբերություն մշտապես օգնություն ստացող Պակիստանի, 1966 թ.-ից ԶԱԲ-ի անդամ Աֆղանստանը ֆինանսական օգնություն չի ստացել 1979 թ. խորհրդային բանակի ներխուժումից ի վեր: Այդ երկրի վերաբերյալ այժմ ստույգ վիճակագրական տվյալներ անգամ չկան: Իսկ նախկին ԽՍՀՄ միջինասիական հանրապետությունները միայն վերջերս են հարել միջազգային ֆինանսական հաստատություններին, որոնցից միլիարդներ են ակնկալում:

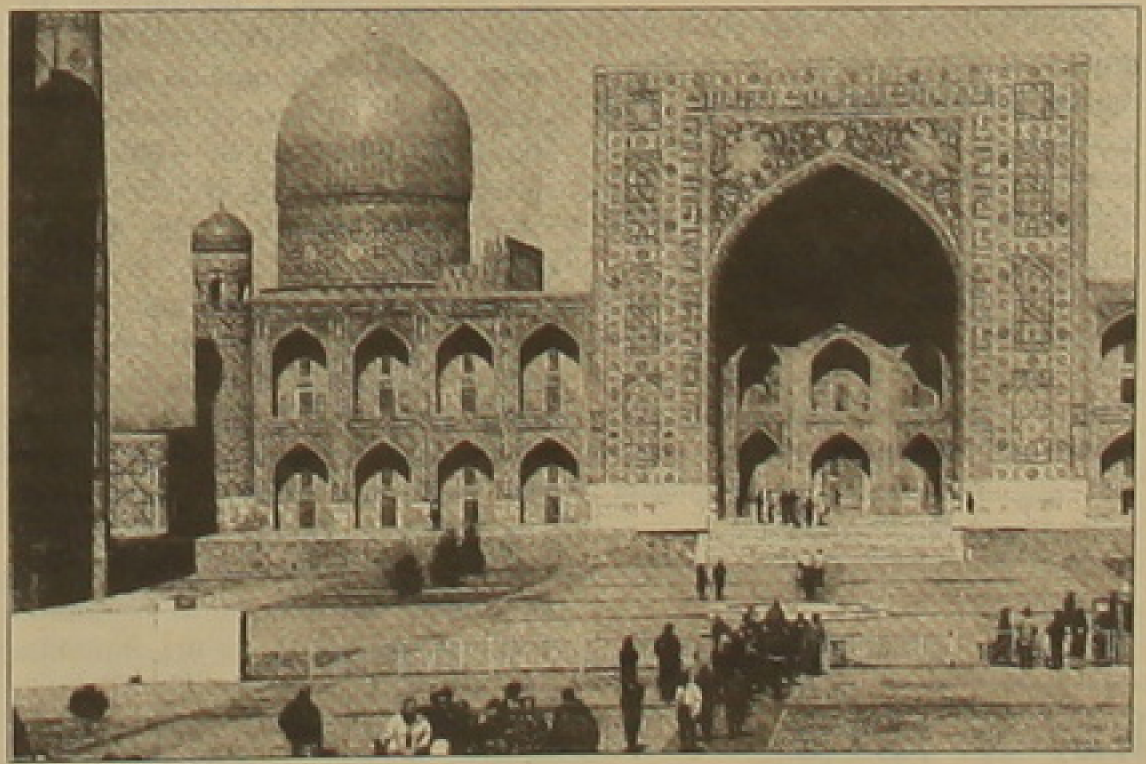

Ինչպես նշում է ԶԱԲ-ի շրջանային ներկայացուցիչ Կունիո Սենգան, 2000 թ. դեկտեմբերին Կենտրոնական Ասիային օգնելու նպատակով բանկի ընդունած ծրագիրը բախվում է որոշ խոչընդոտների: Առաջինը տարածաշրջանին վերաբերող տեղեկությունների պակասն է: Երկրորդ խոչընդոտն աշխարհաքաղաքական բնույթի է: Ռուսաստանը, որի տարածքով անցնում են նավթամուղներն ու գազամուղները, տիրում է տնտեսական բոլոր լծակներին: Մոսկվան վախենում է, որ կորուստներ կունենա Կենտրոնական Ասիայի տնտեսության «բացման» եւ շրջանային համագործակցության խորացման դեպքում:

Մյուս խնդիրը միջազգային հանրության հատկացնելիք վարկերի օգտագործումն է: Նախկին ԽՍՀՄ միջինասիական հանրապետություններում ՀԲ-ն, ՄԱՀ-ը եւ ԶԱԲ-ը ուզում են առաջին հերթին արագացնել շուկայական տնտեսության ամրապնդումը եւ անապատային ու լեռնային երկրների փոխգործողությունը: Առաջինները (Ղազախստան, Թուրքմենստան, Ուզբեկստան) հարուստ են վառելիքի բնապաշարներով, իսկ երկրորդները (Կիրգիզիա, Տաջիկստան) հիդրոէներգետիկ ներուժ ունեն:

Ամենամեծ դժվարությունն այն է, որ ներկայիս ճգնաժամի պատճառով հատկացումները կարող են օգտագործվել ռազմական նպատակներով կամ անվտանգության միջոցառումների համար: Օրինակ, Պակիստանն առանց այդ էլ իր բյուջեի 30 տոկոսը հատկացնում է պաշտպանական ծախսերին եւ 40 տոկոսն էլ՝ արտաքին պարտքի վճարմանը: Վարկատուները վախենում են, որ հատկացվելիք գումարներն ի վերջո կարող են հայտնվել ռուսական զենքի ընդհատակյա առեւտրականների ձեռքին: Անչափ մտահոգիչ է նաեւ Պակիստանի միջուկային ծրագիրը:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաստանը ցանկանում է ուղղակի տեղեկություն ստանալ ՀԱԷԿ-ի անվտանգության վերաբերյալ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վրաստանը Ատոմային էներգետիկայի միջազգային գործակալության (ՄԱԳԱՏԷ) առջեւ տարածաշրջանային մոնիթորինգի եւ տեղեկատվության փոխանակման համակարգի ստեղծման անհրաժեշտության հարց է դնում: Ինչպես «Փրայմ նյուսին» ասել է հանրապետության շրջակա միջավայրի պահպանության եւ բնապաշարների նախարար Նինո Չխոբաձեն, այդ դիրքորոշումն արտացոլված է նաեւ երկրի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի՝ ՄԱԳԱՏԷ-ի ղեկավարությանը հասցեագրած հատուկ նամակում: Նինո Չխոբաձեն նշել է նաեւ, որ Վրաստանը մասնավորապես շահագրգռված է ուղղակի տեղեկատվություն ստանալ Հայկական ատոմակայանի անվտանգության խնդրին առնչվող իրավիճակի վերաբերյալ: Վրացական կողմին ՄԱԳԱՏԷ-ի տրամադրած տեղեկատվության համաձայն, ատոմակայանը պաշտպանված է:

«Չեչեն ահաբեկիչ Գելաեւը ապաստանում է Ռուսթավիում»

Չեչեն ահաբեկիչ Ռուսլան Գելաեւի բանդիտական խմբավորումը գլխովին ոչնչացվել է, հայտարարել է աբխազական բանակի գլխավոր շտաբի պետ Վլ. Արշբան: Վերջինս նշել է, որ «աբխազական օդուժը ռմբահարել է Գելաեւի բանդան, որը գտնվել է աբխազական Սվաների (Կոդորի կիրճ) տարածքում»: Կոդորի կիրճն Աբխազիայում փոքր տարածք է, որը Թբիլիսիի վերահսկողության տակ է: Աբխազական հատուկ ծառայությունների տվյալներով հոկտեմբերի 9-ի մարտերի ընթացքում Նաա բնակավայրում (Կոդորի կիրճ) Գելաեւը վիրավորվել է՝ կորցնելով իր բանդայի 150 անդամներին: Նույն օրը Գելաեւը տեղափոխվել է Ռուսթավի, որը գտնվում է Թբիլիսիից հարավ-արեւելք եւ ապաստանում է մինչ օրս: Վրաստանի ազգային անվտանգության նախարարությունը հերքել է Գելաեւի Ռուսթավիում գտնվելու տեղեկությունը:

Թբիլիսիում կհանդիպեն ԱՊՀ երկրների ներքգործնախարարները

ԹԲԻԼԻՍԻ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 23-ին Թբիլիսիում աշխատանքը կսկսի ԱՊՀ-ի անդամ երկրների ներքգործնախարարների խորհրդի նիստը: Նիստի մասնակիցները կքննարկեն կազմակերպված հանցագործության, թմրաբիզնեսի, մաքսանենգության եւ ահաբեկչության դեմ պայքարի ոլորտում համագործակցության զարգացման հարցերը:

Երկրաշարժ Ադրբեջանում

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր, տեղական ժամանակով ժամը 8 անց 31 րոպեին Ադրբեջանի տարածքում տեղի է ունեցել երկրաշարժ: Ինչպես հայտնեցին սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից, ուժգնությունը էպիկենտրոնում, որը գտնվում է Կիրովաբադ քաղաքից 40 կմ դեպի հյուսիս-արեւելք, կազմել է 5 բալ:

Մեծ Բրիտանիան խստացնում է ներգաղթի կանոնները

ԼՈՆԴՈՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մեծ Բրիտանիայի ներքին գործերի նախարար Դեւիդ Պլանքեթը հայտարարել է իր երկրի ներգաղթի քաղաքականության հիմնարար փոփոխությունների մասին: 2002 թվականի հունվարից քաղաքական ապաստան խնդրող բոլոր օտարերկրացիներին կտրվեն անձը հաստատող հատուկ վկայականներ, որոնցում կլինեն նրանց լուսանկարները եւ մատնահետքերը: Նախարարը նշել է, թե կառավարությունը ցանկանում է արտաքին աշխարհին իմաց տալ, որ Մեծ Բրիտանիան թույլ չի տա չարաշահել իր ազատական օրենքները, բայց միաժամանակ չի էլ դառնա անմատչելի ամրոց:

Շարիաթական արժութային շուկա՞

ԲԱՔՈՒ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մի շարք երկրներ, որոնց պետական կրոնը իսլամն է, հայտարարել են միջազգային իսլամական արժութային շուկայի ստեղծման մասին: Ինչպես հաղորդում է Բաքվի «Պոստուս» հանդեսը, Սաուդյան Արաբիայի, Քուվեյթի, Մալայզիայի բանկերի կարծիքով արժութային թրեյդինգի ներկայիս կանոնները չեն համապատասխանում շարիաթի նորմերին: Իսլամական օրենքներով, օրինակ, վաշխառությամբ զբաղվելը արգելված է: Այդ պատճառով այդ երկրների բանկերը գործում են փոխադարձ ֆոնդերի սկզբունքով: Այնպիսի հասկացություն, ինչպիսին վարկն է, նրանց գործունեության մեջ լիովին բացակայում է: Հանդեսը գտնում է, որ եթե իսլամական պետությունների նախաձեռնությունը հաջող լինի, համաշխարհային արժութային շուկան կարող է զրկվել դոլարների մի զգալի մասից, որ ստանում են արաբական երկրները նավթամթերքների արտահանությունից:

Մասաչուսեթսում նշել են Թուրքիայի Հանրապետության օրը

ԲՈՍՏՈՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մասաչուսեթսի նահանգապետ Ջեյն Սվիֆթը նահանգի քաղաքացիներին հանձնարարել է, անկախ ազգային պատկանելությունից, հոկտեմբերի 29-ին տոնել Թուրքիայի Հանրապետության օրը: Բոստոնի քաղաքագլուխ Թոմաս Մենինոն նույնպես որոշում է ընդունել հոկտեմբերի 29-ը հայտարարել Թուրքիայի Հանրապետության օր եւ կոչ արել քաղաքացիներին այդ օրը նշել տոնականորեն:

Աֆղանստանի վերջին հրեան չի ուզում մեկնել Իսրայել

Պարզվում է, որ Աֆղանստանի մայրաքաղաք Քաբուլում այսօր ապրում է մեկ հրեա, որն արդեն մի քանի տարի մերժում է Իսրայելի հրավերը, թեպետ նրա հարազատներն ապրում են այնտեղ:

Աֆղանստանում ապրել են 40 հազար հրեաներ, որոնք 20-րդ դարի ընթացքում հեռացել են այնտեղից: Մի քանի տարի առաջ Իսրայելին են դիմել 54 պակիստանցիներ՝ պնդելով, որ իրենք հրեաներ են, սակայն համապատասխան ստուգումներից հետո պարզվել է, որ հրեաներ չեն:

Այսօր Քաբուլում ապրող միակ հրեան՝ տարեց Լեւինը, անցյալում հայտնի է եղել ապագայի մասին մահմեդական կանանց հեքիաթներ պատմելով, նրանց համար սիրո ըմպելիք պատրաստելով եւ զանազան դեղամիջոցներ տալով, որի համար թալիբները նրան մեկ անգամ ծեծել են:

Ռ. Պ.

Մշակույթ

Միջազգային պաշտոնական տեղեկատվությունը փաստում է, որ 1912 թ. Արեւմտյան Հայաստանի տարածքում գործում էին 2260 վանքեր ու եկեղեցիներ, որոնցից 2150-ը թալանվել ու հրկիզվել են միայն Հայկական եղեռնի տարիներին: 1915 թ.-ից հետո, երբ պատմական Հայաստանի տարածքները գրեթե ամբողջովին մաքրվել էին բնիկներից հայերից, թուրքերն ավերումները շարունակեցին ու շարունակում են առ այսօր: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի 1974 թ. հրապարակած տվյալներով՝ 1915 թ.-ից հետո այսօրվա Թուրքիայի տարածքում կանգուն մնացած պատմամշակութային 913 հուշարձաններից 464-ն ամբողջովին ոչնչացվել են, 252-ը վերածվել են փլատակի, իսկ 197-ը շտապ վերանորոգման կարիք ունեն: Գրեթե նույնանման դրություն է նաեւ մեր հարեւան Ադրբեջանում:

Այս եւ նման փաստերի մասին խոսվեց վերջերս Երեւանում գումարված Եվրախորհրդի մշակույթի, գիտության եւ կրթության հանձնաժողովի արտագնա նիստի ժամանակ: Ըստ այս հանձնաժողովի ղեկավար, Ուկրաինայի խորհրդարանի (Ռադայի) պատգամավոր Անատոլի Ռախանսկու, Հայաստանը, Վրաստանը եւ Ադրբեջանը, այսինքն՝ Հարավային Կովկասի այս երեք պետությունները, որոնք քաղաքական լուրջ հարցեր ունեն լուծելու, Եվրոպայի խորհրդին հետաքրքրում են նաեւ մշակութային քաղաքականության իմաստով: «Մենք այս հարցերին հետեւում ենք նաեւ այն պատճառով, ասաց պրն Ռախանսկին, որ հարկ եղած պարագայում դրանք բարձրացնենք Եվրախորհրդի ասամբլեայի նստաշրջաններում»: Հանձնաժողովի նախագահը զգում է, որ «Հայաստանի ու Ադրբեջանի միջեւ որոշ կոնֆլիկտներ» կան, եւ հույս ունի, որ այդ կոնֆլիկտները կարող են լուծվել Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական ասամբլեայի միջոցով:

Անատոլի Ռախանսկին կարծում է, որ ուրիշ պետությունների տարածքներում գտնվող ոչնչացման վտանգի դատապարտված հայկական մշակութային ժառանգության հարցը բավականին նուրբ է: «Այդ հարցը պետք է շատ լուրջ քննարկել: Քննարկումից հետո Եվրախորհրդի խորհրդարանական ասամբլեան որոշում կկայացնի այդ հարցի վերաբերյալ, որում առաջարկություններ կլինեն հայկական մշակութային կոթողներ իրենց տարածքներում ունեցած երկրներին»:

Համոզված ենք, որ այս հանձնաժողովին եւս պետք է ծանոթ լիներ «Հայերի ցեղասպանության մասին» Եվրախորհրդի 1987 թ. ընդունած որոշումը, որը Թուրքիայից պահանջում է բավարարել հայկական պատմաճարտարապետական հուշարձանների պահպանությունը: Այս իմաստով անչափ զարմանալի էր արտագնա նիստին Թուրքիայից ժամանած պատվիրակ Կարկամ Յուսեյնի հայտարարությունը, ըստ որի Թուրքիայում հայկական մշակութային որեւէ արժեք դիտավորյալ չի ոչնչացվում, որովհետեւ իր երկրի օրենքը դատապարտում է նման չարագործությունները եւ դրանք իրականացնողներին: «Թուրքիայում բազմաթիվ ազգերի մշակութային արժեքներ կան, եւ իմ պետությունն ի վիճակի չէ հոգալ բոլորի պահպանության հարցերը», հայտարարեց թուրք պատվիրակը:

Մշակութային երկխոսությունն անհրաժեշտ է

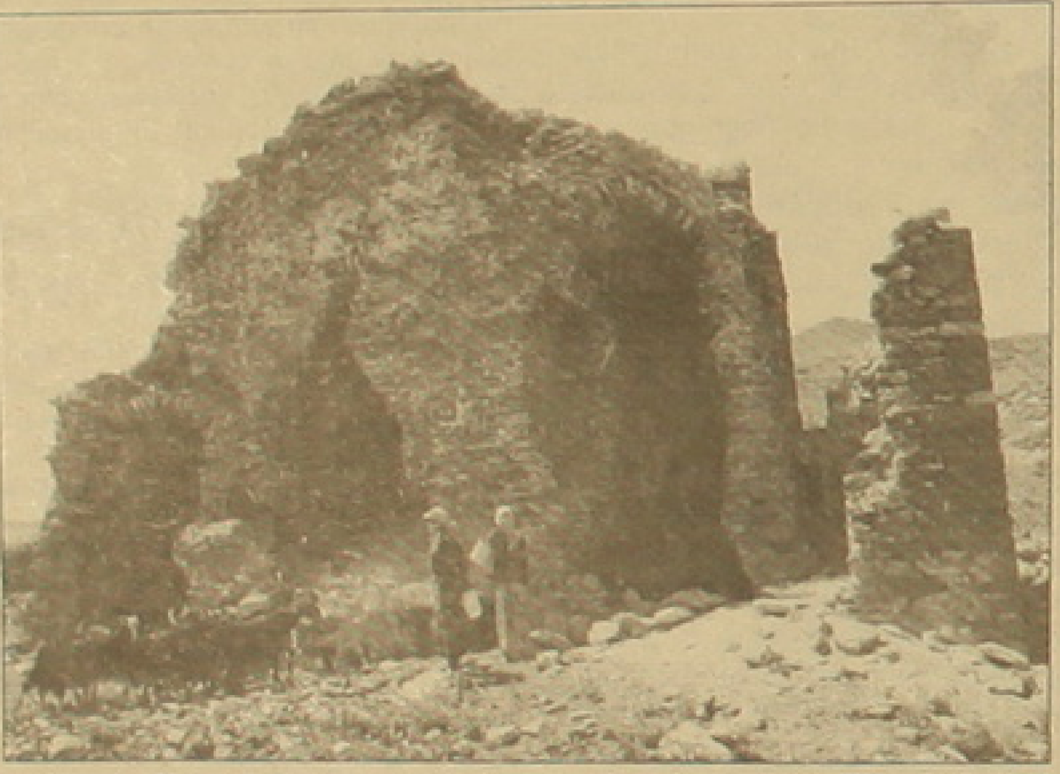

Այո, ի վիճակի չէ հոգալ տարբեր ազգերի մշակութային արժեքների պահպանությունը, ուստի... այսօր որպես թուրքական մշակույթ են ներկայացվում շատ ու շատ, այդ թվում նաեւ հայկական արժեքները: Անգամ հայկական տեղանունները են թուրքական տարբերակով ներկայացվում աշխարհին: Այսպես, Ախթամարը ներկայացվում է որպես Ադդամա, Անին՝ Անու, Արարատը՝ Աղըր դաղ... Ցանկը կարելի է երկար շարունակել:

Ի տարբերություն թուրքերի, ադրբեջանցիները նաեւ հարձակողական ռազմավարություն էին ընտրել այս արտագնա նիստի ժամանակ: Նրանք հայտարարեցին, որ հենց Արցախում հայերն են ոչնչացնում ադրբեջանական հուշարձանները: Որպես ապացույց ադրբեջանցի պատվիրակը նիստի մասնակիցներին ներկայացրեց մի քանի լուսանկարներով եւ մակագրություններով բուկլետ, որտեղ ներկայացված էին Արցախում «ոչնչացված ադրբեջանական արժեքները»: Իսկ դրանք կենցաղային իրեր են ու գերեզմաններ, որոնք ադրբեջանական համարելու համար ամենաֆանտաստիկ երեւակայություն պետք էր ունենալ: Նրանց ներկայացրածը հենց հայկական արժեքներ էին:

Ադրբեջանցիները չխոսեցին (չխոսեցին այսօրվա) Ադրբեջանի այսօրվա տարածքում գտնվող հայկական հուշարձանների, պատմական եւ մշակութային արժեքների ավերակումների ու ոչնչացումների մասին, չխոսեցին, օրինակ, այն մասին, որ 18-19-րդ դդ. գոյատեւած Բաքվի հայկական գերեզմանոցն ավերվել է, եւ տապանաքարերն օգտագործվել են «Ինտուրիստ» հյուրանոցից մինչեւ Կիրովի այգի տանող ճանապարհի սանդուղքների շինարարության համար, այն մասին, որ Բաքվի հայկական միջնադարյան եկեղեցին դարձվել է պահեստ, որ Շուշիի Սուրբ Ղազանչեցոց եկեղեցին վերածվել էր զուգարանի: Ադրբեջանցիները չեն խոսում այն մասին, որ 1998-ին հենց ադրբեջանցիներն էին քանդում ու տեղահանում Ջուղայի հայկական գերեզմանոցի խաչքարերը (այդ օրերին ոչնչացվեց մոտ 800 խաչքար): Եվ միայն ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի եւ միջազգային այլ հեղինակավոր կազմակերպությունների բողոքները կասեցրին Ջուղայի գերեզմանատան հիմնահատակ ոչնչացումը: Նախիջեւանում միտումնավոր ավերակվել են 250-ից ավելի վանքեր, ավերվել են բազմաթիվ հուշարձաններ Հյուսիսային Արցախում եւ Կուրի հարավի ծախափնյա տարածքներում...

Կարելի է երկար թվել: Սակայն, ինչպես նշեց ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր Արմեն Գալոյանը, արտագնա այս նիստը քաղաքական շահարկումների չպետք է ծառայեր, այսինքն՝ այն, ինչ արեցին թուրք եւ ադրբեջանցի պատվիրակները, առավել եւս Ադրբեջանի, որ նոր-նոր է անդամագրվել եվրոպական այս կառույցին: Հայկական կողմը համոզված է, որ մշակութային երկխոսությունն այսօր անհրաժեշտ է, անչափ կարեւոր: Սակայն այդ երկխոսությունը պետք է լինի ճշմարտության հիմքով՝ առանց փաստերն ու իրողությունները աղավաղելու:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Կարպիս Սուրենյանի երկու նոր գրքերը

Երեկ Հայաստանի ազգային պատկերասրահի դահլիճում տեղի ունեցավ գրող, հրապարակախոս, թարգմանիչ Կարպիս Սուրենյանի «Ճիշտը կյանքն է» եւ «Պսակ թարգմանական» գրքերի շնորհանդեսը:

Կարպիս Սուրենյանն ուսանել է Կիպրոսի Մելգոնյան վարժարանում: Նրա գրական գործունեությունը սկսվել է 1940-ական թթ.: Հեղինակել է «Մաքուր ծեծեր», «Բնիկ որտեղացի եք» (1969), «Արեւորդիներ» (1979), «Ոգու ամրոցներ» (1982), «Երանության կղզին» (1986), «Հին պատմություն» (1999), «Ճիշտը կյանքն է» գրքերը: Թարգմանել է Ֆ. Դոստոեւսկու «Կարամազով եղբայրներ» վեպը, Գոլսուորդիի «Ֆորսայթների պատմությունը» եւ այլ գործեր:

«Ճիշտը կյանքն է» գրքում ամփոփված են տարբեր տարիներին գրած նովելներ, պատմվածքներ, էսսեներ: Գրքում 12 գործ կա, որոնց միջով անցնում է հեղինակի 75-ամյա կյանքի ճանապարհը: Իսկ «Պսակ թարգմանական» գրքում Սուրենյանը փորձել է ի մի բերել տարիների ընթացքում կատարած փոքրածավալ թարգմանություններ, որոնք տպվել են մամուլում կամ անտիպ մնացել: «Պսակ թարգմանական» գրքում այնպիսի գրողների ստեղծագործություններ են, ինչպիսիք են Ֆյոդոր Դոստոեւսկին, Չժուան Ցեն, Ուիլյամ Սարոյանը, Անտուան դը Սենտ Էքզյուպերին, Անատոլ Ֆրանսը եւ ուրիշներ:

«Պսակ թարգմանական» գրքի հրատարակումը համընկավ վերջերս կայացած Թարգմանչաց տոնի հետ:

Այժմ «Սարգիս Խաչենց» հրատարակչությունը տպագրության է պատրաստում Կարպիս Սուրենյանի «Օրագիր 1943-2001», «Հանդիպումներ» գրքերը, որոնք այս «Պսակ թարգմանականի» հետ կազմում են մի եռագրություն: «Օրագիր 1943-2001» գիրքը նրա կյանքի եւ անցած ճանապարհի արտացոլումն է, իսկ «Հանդիպումներ» գրքում հեղինակը պատմում է մեր մեծերի հետ իր հանդիպումների մասին:

ՌՈՒԲԵՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
ՆԱԻՐՈՒՀԻ ՂԱՐԻԲՅԱՆ

Երբ օտարը դառնում է հարազատ

Հայոց գրչական գրականությունը ճանապարհ ելավ Սուրբ գրքի թարգմանությամբ, նրա «ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ» սողոմոնյան խրատաբանությունը մեր հոգեւոր ծիրում է առ այսօր, մտավոր հուզաշխարհի մի պատգամախոսություն՝ հասցեագրված ներկա-գալիք ժամանակներին: Վաղուց արդարեւ գիտակցված է, որ հայ գրականության նույրը թարգմանական գրականությունն է, հատկապես նրա այն արտահայտությունները, բարեբախտաբար դրանք մեզանում քիչ չեն եղել, որոնք գումարվելով մայրենի գեղարվեստական խոսքին՝ հարստացրել են նրա ոչ միայն տեղեկատվական դաշտը, որ, անշուշտ, կարեւոր է, այլեւ ընդարձակել հոգեւոր աշխարհագրությունը նոր գաղափարներով, բնության, մարդու եւ հասարակական կյանքի նոր հայեցողականությամբ, գեղագիտական նոր համակարգերի հաստատումով, որ կարծում եմ, բազմապատիկ կարեւոր է՝ լուսամուտ բացելու դեպի մեծ աշխարհ:

Կոլումբացի Գաբրիել Գարսիա Մարկեսը 20-րդ դարի այն գրողներից է՝ Ջոյսի, Ֆոլկների, Հեմինգուեյի, Կորտասարի, Թոմաս Մանի, Ակուտագավայի, Բորխեսի, Հերման Հեսսեի, Կաֆկայի, Քամյուի եւ մի քանի այլ միջազգայինների շարքում, որի, արդեն ընդունված բնորոշմամբ, «ֆանտաստիկական ռեալիզմը» գույց է տալիս ազգային հիմունքով համամարդկային կյանքի գրական արտացոլման ու ընդգրկման չասեմ բացարձակապես նոր, այլ զգալիորեն նորովի հնարավորությունները: Այսօր հայերեն չունենալ Մարկես, նշանակում է մեր գրական հայացքներով արդի գեղարվեստական զարգացումներից առնվազն մեկ քայլ ետ ընկնել, հաճախ հանդիպող մի գավառի ծուլություն հայոց գրականության համապատկերում, նորից ու դարձյալ շարժվել այնտեղ, որից անհրաժեշտ է հեռանալ՝ մոտենալու՝ ժամանակակից մարդու, ֆիզիկական եւ առավել հոգեւոր տառապանքի խորքերին եւ «նյութապես»՝ մեծ աշխարհի ու իրականության դիմապատկերով եւ մտածողության ու հույզերի գեղագիտությամբ: Կարծում եմ, արձակագիր Ռուբեն Հովսեփյանին գրական այս ընդարձակ-հանրային մտահղացումն է ղեկավարել՝ իրականացնելու Մարկեսի երկու գլխավոր վեպերի հայացման դժվարին աշխատանքը՝ «Հարյուր տարվա մենություն» (1999 թ.) եւ «Նահապետի աշունը» («Նաիրի» հրատարակչություն, 2000 թ., խմբագիր՝ Ֆելիքս Մելոյան):

Ռուբեն Հովսեփյանն այն թարգմանիչներից չէ, որոնց համար միեւնույնն է՝ ինչ թարգմանել եւ ումից թարգմանել, այդպիսիք թարգմանական արվեստը դարձրել են վաս, միջակ կամ լավ հմտությամբ կատարվող արհեստ: Լինելով մեր լավագույն արձակագիրներից մեկը, մտածող անհատականություն, գրական-գեղարվեստական զարգացմամբ մտահոգ հեղինակ, նրա մարկեսյան թարգմանությունները ստեղծագործություն են, ոչ օտար բառ ու նախադասությունների մեխանիկական փոխադրում, որ այժմ էլ հիանալի արտահայտվել է «Նահապետի աշունը» հայերեն վեպում: Մի քանի հանգամանքներ են պայմանավորել այս մակարդակը: Նախ եւ առաջ, արդի համաշխարհային գրականության մեջ Մարկեսի ստեղծագործության իմաստի եւ գեղարվեստական ծեփի կարեւորության, շատ ու տարբեր գրական հոսանքներում նրա մնայուն արժեքի գիտակցումը: Ինչպես նաեւ՝ մոտեցում գոյության մտահոգ շարժման մեծ գրողի խոհափիլիսոփայական հայեցումներին: Նմանապես՝ «ֆանտաստիկական ռեալիզմի»՝ միանգամայն տարբեր գիտաֆանտաստիկ գրականությունից, թարգմանչի խոր ընթերցումը, ռեալիզմի մի նոր արտահայտություն, որտեղ պատմությունը հարաբերում է ներկային, վերջինս խոսում է ապագայի հետ, երեքը միասին ու իրար մեջ՝ իբրեւ միասնական գոյավիճակ, որտեղ նկարագրվող կամ ցուցադրվող յուրաքանչյուր պահը միտված է աշխարհի ամբողջական պատկերին: Այս հիմքերով է Ռուբեն Հովսեփյանը Մարկեսին ներկայացրել մեզ, ոչ այնքան բառ ու նախադասություն թարգմանել, որքան էություն: Եվ այս թարգմանությունները նրա ստեղծագործական ճանապարհի լուսանցքում չեն, այլ բուն ճանապարհի վրա՝ այդ ճանապարհի մտավոր ու զգացմունքային բնորոշ նշաններով: Համոզված եմ, նրան այս աշխատանքին է մղել գրողի ներքին հոգեւոր ձայնը:

Ասացի, մենք թարգմանող ժողովուրդ ենք: Սակայն միշտ չէ, որ վարում ենք ճիշտ թարգմանական քաղաքականություն, հաճախ դրսից ներս բերելով գրական զարգացման, հայ գրականության էութականության հետ որեւէ առնչություն չունեցող վիպասանություն եւ պոեզիա: Դա մեր ուշադրությունը կոտրակելով շեղում է գլխավորից՝ դեպի ուր եւ ինչպես նայել: Մարկեսյան թարգմանությունները վերջին տարիների դրական բացառություններից են:

ՆՈՐԱՅՐ ԱԴԱԼՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

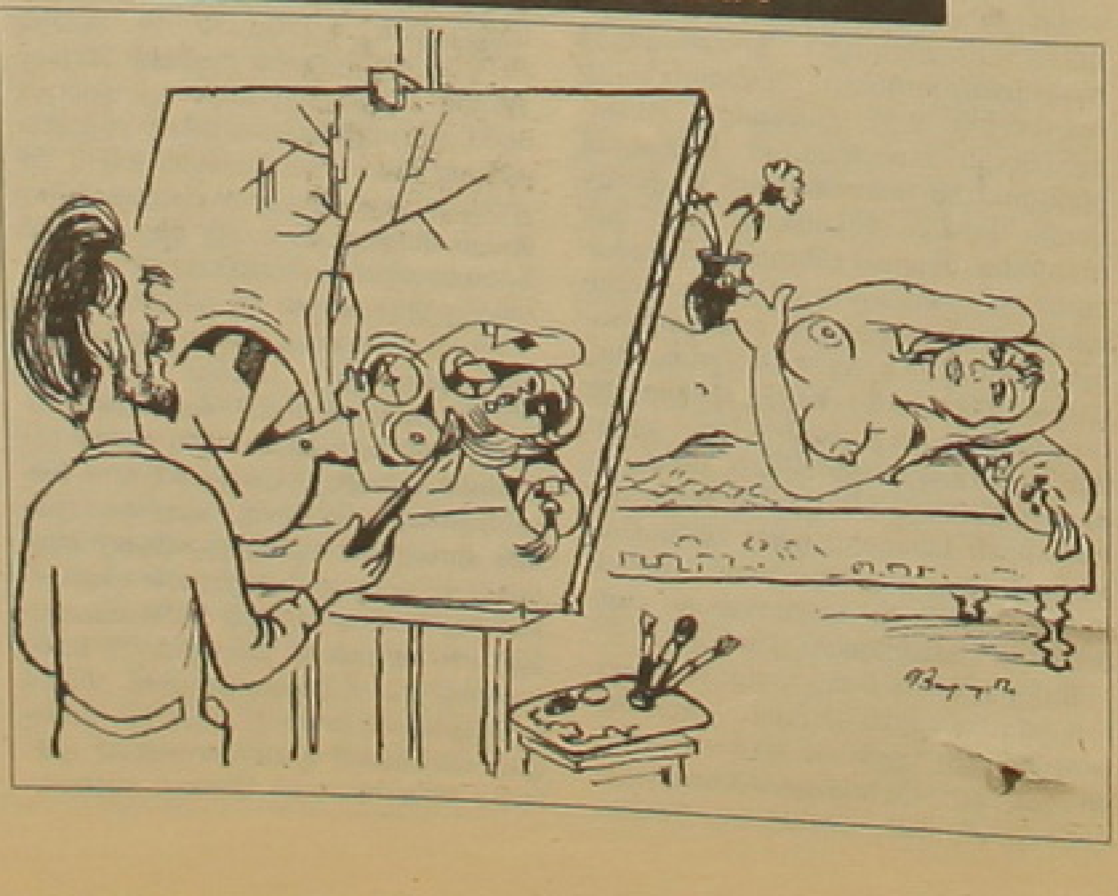

Բոլորին համակել էր տոնական տրամադրությունը

Պարոնյանի անվան թատրոնում նշվեց ՕՀՀՈւ-ի հիմնադրման 30-ամյա հոբելյանը

Վերջին մեկ ամսում օլիմպիական հերթափոխի հանրապետական ուսումնարանի հիմնադրման 30-ամյա հոբելյանին նվիրված մի շարք միջոցառումներ անցկացվեցին: Տոնական հանդիսությունների վերջին ակորդը հնչեց Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում, որտեղ երեկ մեծ շուքով ու հանդիսավորությամբ նշվեց հանրապետությունում մարզական կադրերի պատրաստման այդ յուրօրինակ դարբնոցի 30-ամյա հոբելյանը: Տոնակատարությանը ներկա էին մարզօջախի աշխատակիցները, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության, Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի, սպորտվարչության ղեկավար կազմը, հյուրեր մարզական այլ կազմակերպություններից, մարզական լրագրողներ:

Բացման խոսքում ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանը ջերմորեն շնորհավորելով ուսումնարանի կոլեկտիվին հոբելյանի առթիվ, նշեց, որ մարզօջախը մեծ ներդրում ունի հանրապետությունում սպորտի զարգացման մեջ, առաջատար մարզիկների պատրաստման գործում, ուստի հարկ է արժանին մատուցել բոլոր երախտավորներին, ովքեր իրենց քրտնաջան աշխատանքով նպաստել են հայկական սպորտի հաջողություններին, հայ մարզիկների նվաճումների ձեռքբերմանը: Նախարարը ուսումնարանի մի խումբ աշխատակիցներին հանձնեց ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի վաստակավոր աշխատողի վկայագրեր: Նրան հաջորդած սպորտի փոխնախարար, ՀԱՕԿ-ի նախագահ Իշխան Զաքարյանը եւս ջերմ խոսքեր հղեց ուսումնարանի կոլեկտիվի, նրա ներկայիս տնօրեն Դերենիկ Գաբրիելյանի հասցեին եւ վերջինիս հանձնեց միջազգային օլիմպիական կոմիտեի պատվո նշանը, որին նա արժանացել է ՄՕԿ-ի նախագահի հրամանագրով: Իր գործընկերոջը շնորհավորելու համար Մոսկվայից ժամանել էր Ռուսաստանի մայրաքաղաքի նույնատիպ օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանի տնօրեն Վիկտոր Օսեեւը: Ի դեպ, այդ ուսումնարանն էլ այս տարի նշում է իր հիմնադրման 30-ամյակը: Օսեեւը պատվոգիր հանձնեց Դերենիկ Գաբրիելյանին, ուսումնարանի հոբելյանի առթիվ նվիրելով հեռուստացույց:

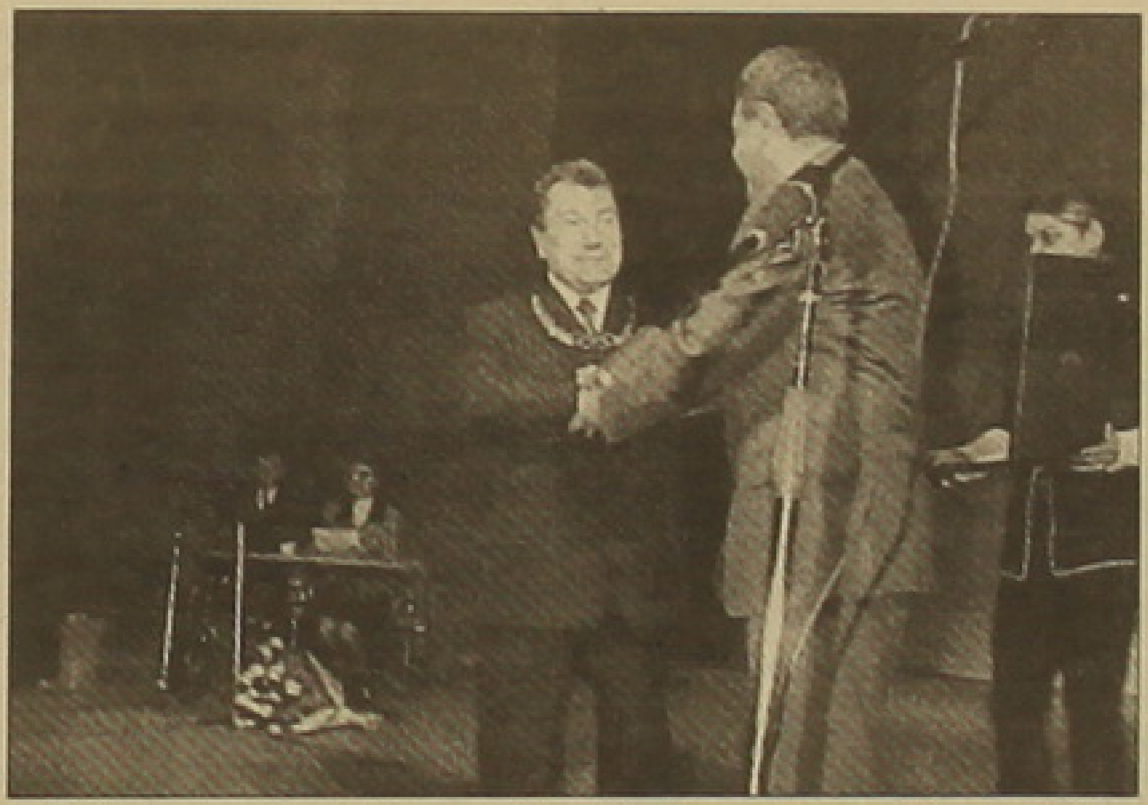

Տոնական հանդիսությունն ընդգրկում էր համերգային ճոխ ծրագիր: Ելույթներն ընդմիջվում էին պարի պետական համույթի, «Արդինի» ստուդիայի, «Ծո-FM» խմբի, անհատ կատարողներ Արսեն Գրիգորյանի, Վարդուհի Վարդանյանի, Միդա Սարգսյանի, ուսումնարանի ակրոբատների խմբի կատարումներով, ինչն ավելի ուրախ ու տոնական տրամադրություն էր հաղորդել դահլիճում ներկա գտնվողներին:

Վերջում ուսումնարանի գլխավոր տնօրեն Դերենիկ Գաբրիելյանն իր շնորհակալությունը հայտնեց բոլոր նրանց, ովքեր եկել էին շնորհավորելու կոլեկտիվի հոբելյանի առթիվ: Նա իր երախտագիտությունը հայտնեց այն մարդկանց, ովքեր կանգնած էին մարզօջախի հիմնադրման ակունքներին: Հատկապես հիշատակվեց նախկին տնօրեն Էդուարդ Գրիգորյանի եւ նախկին լուսնախարար Սեմյոն Հախումյանի դերը ուսումնարանի կազմավորման գործում: Այնուհետեւ Դերենիկ Գաբրիելյանը բեմ հրավիրեց սպորտնախարարության, ՀԱՕԿ-ի, սպորտվարչության նախկին եւ ներկայիս ղեկավար կազմին՝ Սեմյոն Հախումյանին, Ռոլանդ Շառոյանին, Իշխան Զաքարյանին, Միքայել Իսպիրյանին, Արմեն Գրիգորյանին, Ռաֆայել Թորոյանին, ինչպես նաեւ Վիկտոր Օսեեւին եւ նրանց ուսումնարանի կոլեկտիվի կողմից, ի նշան երախտագիտության, հանձնեց հուշամեդալներ, գավաթներ եւ մարզօջախի անցած փառավոր ուղու մասին պատմող գրքույկներ: Պատասխան խոսքում Սեմյոն Հախումյանը պարգեւատրվածների անունից խորին շնորհակալություն հայտնեց տնօրենից, մեկ անգամ եւս ջերմորեն շնորհավորեց բոլորին գեղեցիկ տոնի կապակցությամբ, նշելով, որ ինչ հասակում էլ որ լինեն, թող որ միշտ իրենց 30 տարեկան զգան:

Վերջում կցանկանայի նշել, որ միջոցառումն իրոք բավական լավ էր կազմակերպված, եւ բոլորն էլ տոնական տրամադրությամբ էին համակված:

Վահան Արզումանյանը «Բանանցի» ռեկորդակիր

Առաջնության 21-րդ տուրում «Փյունիկի» հետ խաղում «Բանանցի» պաշտպան Վահան Արզումանյանը թիմի կազմում 85-րդ հանդիպումն անցկացրեց: Նա դարձավ անցկացրած խաղերի քանակով «Բանանցի» ռեկորդակիրը՝ գերազանցելով նախկին թիմակցի՝ Աշոտ Ավետիսյանի ցուցանիշը (84 խաղ):

35-ամյա Վահան Արզումանյանն այսօր էլ պաշտպանությունում հուսալի խաղ է ցուցադրում եւ պատահական չէ, որ նա վերադարձել է հարազատ կոլեկտիվ, որտեղ 1992-94 թթ. անցկացրել է 74 խաղ: «Բանանցի» կազմում նա դարձել է հանրապետության առաջին գավաթակիրը, երկու անգամ նվաճել բրոնզե մեդալներ: Երբ Մրցաշրջան-94-ից հետո «Բանանցը» լուծարվեց,

Վահան Արզումանյանը հագավ «Կոտայքի» մարզաշապիկը: Սակայն այստեղ էլ նույն ճակատագրին արժանացավ. 1998 թ. առաջնության շեմին «Կոտայքն» էլ լուծարվեց: Մրցաշրջան-98-ը նա անցկացրեց «Ցեմենտի» կազմում՝ դառնալով ՀՀ չեմպիոն, գավաթակիր եւ սուպերգավաթակիր: Հաջորդ տարի «Ցեմենտում» նա 2-րդ անգամ պատվո շրջան կատարեց՝ կարճ ժամանակահատվածում հանդես գալով նաեւ «Զվարթնոցում»:

2000 թ. Արզումանյանը հայտավորված էր «Միկայից», սակայն վնասվածքը թույլ չտվեց նրան հանդես գալ առաջնության եւ գավաթի խաղերում: Եվ ահա մեկամյա ընդմիջումից հետո փորձառու ֆուտբոլիստը կրկին խաղադաշտ դուրս եկավ եւ դարձավ «Բանանցի» ռեկորդակիրը:

Նշենք, որ ընթացիկ մրցաշրջանում անցկացրած խաղերի քանակով ռեկորդակիրները փոխվել են եւս 3 ակումբներում՝ «Շիրակում», «Արարատում» եւ «Փյունիկում»: Ընթերցողներին ներկայացնենք առաջնության մասնակից թիմերի ռեկորդակիրներին՝ անցկացրած խաղերի քանակով:

Հովհաննես Թահմազյան	«Շիրակ»	231
Նորայր Հոխոյան	«Սպարտակ»	194
Վարազդատ Ավետիսյան	«Փյունիկ»	174
Կարեն Բարսեղյան	«Արարատ»	162
Սասուն Սարգսյան	«Ղարաբաղ»	158
Ալբերտ Աֆյան	«Կոտայք»	124
Վահան Արզումանյան	«Բանանց»	85
Նվեր Խաչատրյան	«Զվարթնոց»	75
Արմեն Փիրումյան	«Լոռի»	66
Սամվել Մկրտչյան	«Միկա»	61
Ավետիք Սարգսյան	«Լեռնագործ»	51
Արտյոմ Ադամյան	«Դինամո»	41

ՖՈՒՏԲՈԼ

Թունիսցիները սպասում են Կլեմենտեի պատասխանին

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մասնակից որոշ երկրների ազգային ֆեդերացիաները ներկայումս զբաղված են հավաքականների համար հմուտ ու բանիմաց մարզիչների ընտրությամբ: Նման հիմնախնդրի առաջ է կանգնած նաեւ Թունիսի ֆեդերացիան: Նրանց ընտրությունը կանգ է առել Իսպանիայի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Խավիեր Կլեմենտեի վրա: Վերջինս մինչեւ այս ամսվա վերջը պետք է վերջնականապես վճռի՝ գլխավորե՞լ Թունիսի հավաքականը, թե՞ ոչ: Ֆեդերացիայի այս քայլն աֆրիկացի մարզիչների դժգոհությունն է հարուցել, որի պատճառով էլ գլխավոր մարզչի օգնականի պաշտոնում նշանակվել է թունիսցի մարզիչ:

Հունվարին կայանալու է Աֆրիկայի գավաթի հերթական խաղարկությունը, որը թունիսցիների համար դիտվում է որպես աշխարհի առաջնության նախապատրաստության փուլերից մեկը:

Ալան Սիմոնսենը կգլխավորի Շոտլանդիայի հավաքականը

Անգլիական «Չարլտոն» ակումբի նախկին խաղացող, ֆուտբոլի Դանիայի ազգային հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Ալան Սիմոնսենը հայտարարել է, որ նոյեմբերին կթողնի Ֆարերների հավաքականի ղեկը եւ կգլխավորի Շոտլանդիայի ընտրանին: Ճիշտ է, մի քանի այլ երկրներից էլ Սիմոնսենն առաջարկներ ունի, սակայն նա նախընտրում է աշխատել Շոտլանդիայում: Սիմոնսենը ժամանակին հանդես է եկել իսպանական «Բարսելոն» եւ Մենխենգլադբախի «Բորուսիա» թիմերում: 1994 թ. նա Ֆարերների հավաքականի գլխավոր մարզիչն է, որի ղեկավարությամբ թիմն անցկացրել է 52 խաղ: Հետաքրքիր է, որ 2000 թ. Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարում Ֆարերների հավաքականը ոչ-ոքի (1-1) էր ավարտել հանդիպումը շոտլանդացիների հետ:

Լաուդրուպը վճռել է հեռանալ հավաքականից

Դանիական ֆուտբոլի աստղ Միքայել Լաուդրուպը ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ավարտից հետո վճռել է հեռանալ ազգային հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնից: Ըստ նրա, համաշխարհային ֆուտբոլի ստուգատեսից հետո ինքն ընտրության երկու տարբերակ ունի. կամ երկարաձգել պայմանագիրը եւս 2 տարով, կամ էլ հեռանալ հավաքականից: Լաուդրուպը նախընտրել է 2-րդ տարբերակը, թեեւ առայժմ ինքն էլ չգիտի, թե ինչո՞վ է զբաղվելու: Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Մորթեն Օլսենն այդ կապակցությամբ իր ափսոսանքն է հայտնել, նշելով, որ Լաուդրուպի հետ աշխատել են ոչ միայն որպես պրոֆեսիոնալներ, այլ նաեւ իսկական բարեկամներ:

ՇԱԽՄԱՏ

Չեմպիոնը կորոշվի վերջին տուրում

Իտալական Արկո քաղաքում շարունակվում է վետերան շախմատիստների աշխարհի հերթական առաջնությունը: Տղամարդկանց մրցաշարում ավարտական տուրից առաջ 8,5 միավորով առջեւից ընթանում է լատվիացի Յանիս Կլովանսը: 10-րդ տուրում Կլովանսը պարտության մատնեց Կարասյովին: 2-րդ տեղում 8 միավորով ընթացող հունգարացի Իշտվան Չոմը հաղթեց Եվգենի Վասյուկովին: 7,5-ական միավորով հաջորդ տեղերում են Վլադիմիր Կարասյովը, Յուրի Շաբանովը, Օլեգ Չեռնիկովը (բոլորն էլ՝ Ռուսաստան), Վլադիմիր Բուկալը (Խորվաթիա), Ալվիս Ցիխիչին (Իտալիա) եւ Բորիս Կանուկովը (Գերմանիա): Վերջին տուրում հանդիպելու են առաջատարները՝ Կլովանսն ու Չոմը: Չեմպիոնի կոչման համար այս վճռորոշ հանդիպումից բացի մրցանակային տեղերի բաշխման գործում կարեւոր նշանակություն ունեն նաեւ Կարասյով-Չեռնիկով, Շաբանով-Կանուկով, Բուկալ-Ցիխիչի պարտիաները:

Կանանց մրցապայքարում առաջատարը ռուսաստանցի Ելենա Ֆաթալիբեկովան է, որի հաշվին գրանցված է 7 միավոր: 6-ական միավոր են վաստակել Կոզլովսկայան, Ստրելնիկովան (երկուսն էլ՝ Ռուսաստան), Խմիադաշվիլին (Վրաստան) եւ Էրենսկան (Լեհաստան):

Լեդիները վերջապես հաղթեցին

Ամստերդամում լեդիներ-սինյորներ շախմատային մրցամարտի 4-րդ տուրում լեդիները վերջապես գերազանցեցին վետերան շախմատիստներին՝ հաղթելով 3-2 հաշվով: Գալյամովան եւ Չժուն համապատասխանաբար պարտության մատնեցին Կորչնոյին եւ Տայմանովին, Ցզյու-Պորտիշ, Իոսելիանի-Սմիսլով պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի: Սինյորներից հաջողությունն ուղեկցեց միայն Հորտին, որը հաղթեց Պոլգարին:

5-րդ տուրում լեդիների առավելությունն ավելի շոշափելի էր: Գալյամովան ու Իոսելիանին համապատասխանաբար հաղթեցին Տայմանովին եւ Հորտին: Վերջինս մրցաշարում անդրանիկ պարտությունը կրեց: Ոչ-ոքի ավարտվեցին Ցզյու-Կորչնոյ,

Չժու-Սմիսլով եւ Պոլգար-Պորտիշ պարտիաները: Այդ հաղթանակից հետո լեդիներն առաջին անգամ հաշվի մեջ առաջ անցան (13-12): Ճիշտ է, առաջատարի դերում լեդիները երկար չմնացին: Արդեն հաջորդ տուրում վետերան շախմատիստներն իսկական «ճակատամարտ» տվեցին՝ 4-1 հաշվով համոզիչ հաղթանակ տոնելով: Իրենց անվան դիմաց մեկական միավորներ գրանցեցին Սմիսլովը, Պորտիշը, Կորչնոյը՝ հաղթելով համապատասխանաբար Գալյամովային, Իոսելիանուն եւ Պոլգարին: Տայմանով-Ցզյու, Հորտ-Չժու պարտիաները խաղաղ ելք ունեցան: Սինյորները հաշվի մեջ կրկին առաջ անցան՝ 16-14:

Անհատապես լեդիներից լավագույն արդյունքն ունեն չին շախմատիստուհիներ Ցզյուն եւ Չժուն, որոնք 6 պարտիաներում տարել են մեկական հաղթանակ, 5-ում՝ խաղաղ դաշն են կնքել (3,5-ական միավոր): Սինյորներից առայժմ բոլորից հաջող է հանդես գալիս հունգարացի Լայոշ Պորտիշը՝ 4 միավոր (2 հաղթանակ, 4 ոչ-ոքի): 3,5 միավոր է իր թիմին բերել Վիկտոր Կորչնոյը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՄՈՍԿՎԱ

Ադրբեջանից բռնագաղթած հայերին փախստական չեն համարում

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 1-ին եւ 6-ին Մոսկվայի մունիցիպալ դատարաններից մեկում կդատաքննվեն Ադրբեջանից բռնագաղթած եւ ներկայումս Մոսկվայում բնակվող հայ փախստականների բողոքներն ընդդեմ Ռուսաստանի Դաշնության միգրացիոն ծառայության Մոսկվայի տարածքային վարչության: Այդ գերատեսչությունը մերժել է հայ փախստականներին ՌԴ քաղաքացիություն եւ բռնի տեղահանվածի կարգավիճակ տրամադրել: Փախստականների այդ իրավունքը նախատեսված է ՌԴ համապատասխան օրենսդրությամբ եւ նախատեսում է սոցիալական արտոնություններ, նաեւ կացարանի հատկացման երաշխիքներ:

«Ռուսաստանի հայերի միություն» համառուսաստանյան հասարակական կազմակերպության տվյալներով, ներկայումս Մոսկվայում ապրում են Ադրբեջանից բռնագաղթած ավելի քան 2000 հայեր «սոցիալ-հումանիտար լրիվ իրավազուրկ վիճակում»: Նրանք հիմնականում բնակվում են Վոստրյակովո ավանի եւ ՌԴ մայրաքաղաքի մի շարք հանրակացարաններում: Իրադրությունն ավելի է սրվել վերջերս. Մոսկվայի միգրացիոն ծառայությունը բոլոր հայ փախստականներին տեղեկատվական նամակ է ուղարկել, որ նոյեմբերի 1-ից քաղաքի միգրացիոն եւ այլ ծառայությունները հրաժարվում են նրանց համարել փախստական, իսկ դեռ 1990 թվականին նրանց տրված փախստականի կարգավիճակը հաստատող փաստաթղթերը չեղյալ են հայտարարվում:

Ըստ ՌՀՄ կազմակերպության, սա Ռուսաստանի Դաշնության սահմանադրության եւ փախստականների ու բռնի տեղահանվածների մասին ֆեդերալ օրենսդրության կոպիտ խախտում է:

Փախստականների շահերը դատարանում կպաշտպանի համառուսաստանյան հասարակական այս կազմակերպության փաստաբան Ռուբեն Կիրակոսյանը:

Պուտինն ու Քադաֆին հանդիպելու են

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Իգոր Իվանովը հայտարարել է, որ Մոսկվան եւ Տրիպոլին եռանդուն պատրաստվում են Ռուսաստանի եւ Լիբիայի առաջնորդներ Վլադիմիր Պուտինի եւ Մուամար Քադաֆիի հանդիպմանը: Սակայն, ինչպես նա հայտարարել է երեքշաբթի Մոսկվայում իր լիբիացի գործընկեր Աբդել Ռահման Շալղամի հետ բանակցություններից հետո, այդ գագաթաժողովի անցկացման տեղն ու ժամանակը «կհամաձայնեցվեն լրացուցիչ»: «Մենք բարենպաստ բազա ունենք փոխգործունեության ընդլայնման համար, նախ եւ առաջ առեւտրատնտեսական ոլորտում»,- ասել է նա: Համաձայն «Նովոստի» գործակալության, արտաքին կապերի եւ միջազգային համագործակցության բարձրագույն ժողովրդական կոմիտեի ղեկավար Աբդել Ռահման Շալղամը, իր հերթին, նույնպես նշել է, որ հարաբերությունները երկու երկրների միջեւ գտնվում են բարձր մակարդակի վրա: Լիբիան շահագրգռված է ռուսական տեխնոլոգիաներով, ասել է նա, նշելով փոխգործունեության եւ այնպիսի ոլորտներ, ինչպիսին են գազի եւ էներգետիկական սեկտորները: Շալղամը հայտնել է նաեւ, որ Մոսկվայում իր ներկայիս այցի ժամանակ ձեռք կբերվի համաձայնություն Աֆրիկա մայրցամաքում ամենախոշոր էլեկտրակայաններից մեկի շինարարության ռուսական ընկերության մասնակցությամբ: Կան մի շարք այլ նախագծեր գազի բնագավառում:

AED •

Academy for Educational Development

JOB OPENING IMMEDIATE FILLING

The Academy for Educational Development (AED) Yerevan office announces a job opening for position of Program Specialist.

AED is a contractor organization to USAID administering the Participant Training Program. AED has been in Armenia since 1994, implementing USAID-funded short and long-term training programs in different areas of economic reforms and civil society development.

The Program Specialist will work on providing participant travel processing support to the individuals that have invited to take part in training programs, conferences or workshops outside of Armenia under USAID partners and contractors funding. The responsibilities will include visa obtaining and travel related support. This position is a full-time job with AED/Armenia office.

Qualifications Required:
University Degree
Work experience with international organizations
Excellent knowledge of Armenian and English languages
Excellent computer skills
Good communication skills

AED offers a competitive salary and excellent opportunity to work on human resource development for Armenia. To apply, please send cover letter and CV to Ms. Anoush Yedigaryan, Country Director, AED/Armenia by 5:00 PM on Friday, November 9, 2001. Only short listed applicants will be contacted for the interview.

Address: 54-A Aygedzor Lane, Yerevan, 375019, Armenia
Tel: (374-1) 27-17-20, 27-70-08, 27-43-98
Fax: (374-1) 54-56-96
E-mail: aed@arminco.com

For Your Internal News of Armenia Log on to
www.azg.am
In English, Russian, Armenian and Turkish

Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտ - ՀԿ Միժի

2001
COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միժի՝ Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտ ոչ կառավարական կազմակերպությունը տեղեկացնում է, որ Եվրախորհրդի Մարդու իրավունքների գլխավոր վարչության հետ համագործակցաբար ս/թ. սեպտեմբերի 13-ին եւ 14-ին Միժի կենտրոնում տեղի ունենալիք երկօրյա սեմինարը եւ սեպտեմբերի 13-ին ԵՊՀ-ում անցկացվելիք բաց դասախոսությունը, որոնք հետաձգվել էին ԱՄՆ-ում տեղի ունեցած հայտնի դեպքերի կապակցությամբ Եվրախորհրդի փորձագետների հետ կանչվելու հետեւանքով, համապատասխանաբար տեղի կունենան.

- երկօրյա սեմինարը՝ նոյեմբերի 1-ին եւ 2-ին Միժի կենտրոնում
- բաց դասախոսությունը՝ նոյեմբերի 1-ին, ժամը 15.00-ին ԵՊՀ բանասիրության ֆակուլտետի երկրորդ հարկում՝ Ե. Չարենցի անվան սրահում

Երկօրյա սեմինարի թեման է *«Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ. ՀՀ սահմանադրական բարեփոխումները եւ հանձնառությունները մարդու իրավունքների դիտանկյունից»*:

Դասախոսությամբ հանդես կգան տեղացի եւ Եվրախորհրդի փորձագետները:
Հետաքրքրվողներին խնդրում ենք դիմել Միժի կենտրոն:

ԵՊՀ-ում բաց դասախոսությունը անցկացվելու է
«Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիան եւ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը» եւ *«ՀՀ սահմանադրական բարեփոխումների ընթացակարգը. համառոտ ակնարկ»* թեմաներով:

Դասախոսությամբ հանդես կգան Եվրախորհրդից հրավիրված փորձագետ պրն. Ռիչարդ Լովսոնը եւ ԵՊՀ-ի դասախոս պրն. Արմեն Հարությունյանը:

ՄՈՒՏՔՆ ԱԶԱՏ Է
Հավելյալ տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել
Միժի կենտրոն:
Հասցեն՝ Այգեձոր 4/1, հեռ. 264712, էլ. փոստ idhr@arminco.com

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2001 թ. հոկտեմբերի 30-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ԱՐԴԻՆԻ ԷԼ.ՄԵԽ.ԳՈ (ԿԱՆԱԿԵՌ)	ARDV	B											
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ	ARSL	B											
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B											
ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,000.0	1,000.0	1								
ԱՍՏԵՎԼՈՄԱՇ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B											
ԱՎՏՈԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՈ	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B	90.0	90.0	80								
ԱՎՏՈԲԵՌՆԻՉ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ ԳՈ	AVTM	B	300.0	300.0	1								
ԲՋԵՄ-ՊԼԱՍՏ	BHSP	B											
ՉԱՐԵՆՑ ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆ ԳՈ	CHGG	B											
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՋՐ. ԱԿ	DAJK	B											
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. ԳՈ	DBJG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. ՀԿ	DJAH	B											
ՁՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B	400.0	400.0	10								
ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓԳՈՐԾՍԱՐՔ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ ԳՈ	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՃԱՐԺԻՉՆԵՐԻ ԳՈ	EELJ	B											
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B	1,400.0	1,400.0	3								
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՂՈՐԴԱԿ ԳՈ	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈ	EJWG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ-7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՈ	EKQG	B	400.0	400.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	470.0	470.0	10								
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B											
ԵՂՎԱՐԴԻ ՄԱՐԶԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ ՖԱ	EMKFCO	B	500.0	500.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMOR	B											
ԵՀԱՄ	EMTA	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ ԳՈ	EPLG	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՈ	ERJG	B	1,350.0	1,350.0	20								
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B	1,000.0	1,000.0	9								
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՈ	ESHG	B	410.0	410.0	114				1,000.0	1,000.0	1,000.0		41
ՄԱՍԻՍ ԾԽԽ. ԳՈ (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B	1,000.0	1,000.0	17								
ՎԱՆ ԱՖ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈ - 1	EVGI	B											
ԱՆԿ	GANV	B											
ԳԵՂԱՄԱ	GGMA	B											
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄՍԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Կ/Տ	GMPG	B											
ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ	HAGB	B											
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	28,300								
ՀԱՏԻՍ	HATC	B											
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B	1,500.0	1,500.0	20								
Հ. ԵՂ. ՀԱՅԱՍ ԳՈՐԾ	HEHG	B	450.0	450.0	10								
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HQMQ	B											
ՀԱՅՔ.ՇԻՆԱՆՅՈՒԹԱԳԻԾ	HSHN	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B											
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B											
ՌԵԼԵ ԳՈ (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B											
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՈ	MQER	B	2,220.0	2,220.0	5								
ՄԱՐՏՈՒՆՈՒՇԻՆ	MRSH	B											
ՄԵՐՁՄՈՍԿՎԱՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	MSTB	B	400.0	400.0	5								
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B											
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ ՖԱ	NBTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՌԵԶԻՆՏՈՐ	RZTR	B											
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B											
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B											
ԿԱՏԱՐՈՂ ՍԱՐՔ. ԳՈ	SKSG	B											
ՏՈՒՊ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԿՈՇԻԿԻ ՖԱ	VAKF	B											
ՎԱՆՇԻԿ	VSHK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՈ	VTMG	B											
[illegible]	YKHQ	B											
ԵՐ. ՌԵԼԵ ԳՈ	YRLE	B											

© Armex

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աղջինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Ամենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 528986

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ (09) 429412

Ասրես ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ե. Քոչար 21/1, բն.37
Հեռ.՝ 571218

Արժեթղթեր կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Աւրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Այս Էզրումեջի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Այգի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Գոլդ-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Գ. Լուսավորչի 15/1
Հեռ.՝ 525822

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 524357, 151820

Էպսեն-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Ինվեստեխ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Զաքյան 8, բն. 30բ
Հեռ.՝ 567767, 582478, 562404

Կապիտալ-Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ազատամարտիկների 7
Հեռ.՝ 569680, 526417

Կապիտալ-Մենեջմենթ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Կապիտալ-Տրաստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Գ. Լուսավորչի 15/1
Հեռ.՝ 580745

Մ.Գ.Ա. ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Նորդ-Վեստ-Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 247
Հեռ.՝ (041) 30868

Պրիվատ-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/ 26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Սարբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի 24
Հեռ.՝ 630480, 542547

Վինկր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնսոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Պեդագոգ 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Օրիգինալ-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 5ա
Հեռ.՝ (09) 420449

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
ՎԱԶ 21011 մակնիշի ավտոմեքենա՝ 1977 թ. արտադրության: Գինը պայմանագրային:
Հեռ. 45-48-22

«Ազգի» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան 30 10 2001 Գինը 100 դրամ